

Eläimen tukiehtot (esim rotu)	Eläimen rekisteröinti	Eläimen tuki- ja hoito, yleiset vaatimukset	Eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuotantohygienia	Eläimen kasvu ja tuotantoa edistävien lääkeaineiden käyttökielto	Maidontuotantorakennus ja lypsypaikka	Eläinluettelo
Olut eläinsuojassa, yleiset vaatimukset	Hormonikieltodirektiivin säädösten noudattaminen	Eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuotantohygienia	Eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuotantohygienia	Eläinten kasvu ja tuotantoa edistävien lääkeaineiden käyttökielto	Maidontuotantorakennus ja lypsypaikka	Eläinluettelo
Asiakirjat - ruokintasuunnitelmat väh. 1 kk ikäisistä lähtien - Varautumissuunnitelma toimintahäiriöiden varalle	Lääkekirjanpito	Eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuotantohygienia	Eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuotantohygienia	Eläinten kasvu ja tuotantoa edistävien lääkeaineiden käyttökielto	Maidontuotantorakennus ja lypsypaikka	Eläinluettelo
TSE-vaatimusten noudattaminen sisämarkkina-kaupassa ja tuonnissa	Lypsylehmien määrä	Maidontuotantorakennus ja lypsypaikka	Maidontuotantorakennus ja lypsypaikka	Maidontuotantorakennus ja lypsypaikka	Maidontuotantorakennus ja lypsypaikka	Maidontuotantorakennus ja lypsypaikka
Beeta-agonistien käyttö tuotantoeläimillä	Yli 6 kk naudat, Eläinsuojan ilmanvaihto	Yli 6 kk naudat, Eläinsuojan valaistus	Yli 6 kk naudat, Eläinsuojan valaistus	Yli 6 kk naudat, Eläinsuojan valaistus	Yli 6 kk naudat, Eläinsuojan valaistus	Yli 6 kk naudat, Eläinsuojan valaistus
Omavalvontakuvaus ja kirjanpito, yleinen edellytys	Rehusäädösten noudattaminen (ei käytetä ruokinnassa eläinvalkuaisissa)	Rehusäädösten noudattaminen (ei käytetä ruokinnassa eläinvalkuaisissa)	Rehusäädösten noudattaminen (ei käytetä ruokinnassa eläinvalkuaisissa)	Rehusäädösten noudattaminen (ei käytetä ruokinnassa eläinvalkuaisissa)	Rehusäädösten noudattaminen (ei käytetä ruokinnassa eläinvalkuaisissa)	Rehusäädösten noudattaminen (ei käytetä ruokinnassa eläinvalkuaisissa)

Löytyikö hyödyllistä byrokratiaa?

Byrokratian hyödyntäminen maatilan/maaseutuyrityksen toiminnassa ja johtamisessa -hanke

Sisällysluettelo

1. Johdanto	1
2. Tiivistelmä	2
3. Työpajojen yhteenvedot	5
3.1. Maito- ja lihanautatyöpajojen yhteenvedo	5
3.2. Peltotyöpajan yhteenvedo	11
3.3. Luomutyöpajan yhteenvedo	18
3.4. Elintarviketyöpajan yhteenvedo	20
4. Johtopäätökset	24
LIITTEET	
Maito- ja lihanautatyöpajojen yhteenvetomatriisi	25
Peltotyöpajan yhteenvetomatriisi	27
Luomutyöpajan yhteenvetomatriisi	30
Elintarviketyöpajan yhteenvetomatriisi	31
Eviran näkemyksiä hankkeen työhön ja viljelijätöryhmien ehdotuksiin	32

Nyt kädessäsi on **Löytyikö hyödyllistä byrokratiaa?** -raportti. Jotta tähän vaiheeseen on päästy, byrokratian purkutyössä on ollut monta vaihetta. Etelä-Savossa maatalouden byrokratian purkamiseen liittyvää työtä on tehty vuoden 2015 lopulta lähtien. Byrokratian purkuun liittyvä aloite syntyi Etelä-Savon maitoryhmän kokouksessa syksyllä 2015. Vuoden 2016 alkupuolella eteläsavolaiset viljelijät yhdessä paikallisten viranomaisten, MTK:n ja ProAgrian asiantuntijoiden kanssa määrittivät konkreettisia byrokratian purkuun liittyviä kehittämissuunnitelmia. Näistä ehdotuksista koottiin seikkaperäinen raportti ”Mistä tulee luopua?”

Viranomaiset Elintarviketurvallisuusvirasto Evira ja Maaseutuvirasto Mavi kävivät läpi kaikki raportissa esille tulleet byrokratian purku -kehittämissuunnitelmat ja vastasivat niihin ehdotuksiin kirjallisesti. Viranomaiset (Evira, Mavi, MMM, Tukes) tarkensivat vastauksiaan alkuperäisiin kehittämissuunnitelmiin vuoden 2017 syksyllä. Vastaukset käsittelevät myös niitä toimia, joita ollaan tekemässä lähitulevaisuudessa sääntelyn keventämiseksi, tarpeettoman byrokratian poistamiseksi sekä hallinnon toimintatapojen uudistamiseksi. Tästä materiaalista tehtiin raportti ”Mistä on luovuttu eteläsavolaisten viljelijöiden ja viranomaisten esitysten pohjalta?”

Alkuvuodesta 2017 käynnistyi hanke, jonka näkökulmaksi tuli Byrokratian hyödyntäminen maatalous- ja maaseutuyrityksen toiminnassa ja johtamisessa. Eteläsavolaiset viljelijät, viranomaiset ja ProAgria Etelä-Savon asiantuntijat suunnittelivat selvityshankeen, jossa työstetään viljelijän näkökulmasta, mitä hyötyä byrokratiasta on tilan/maaseutuyrityksen toiminnassa. Hankkeen puitteissa viljelijät miettivät hyödyllistä/tarpeellista byrokratiaa, joka on maatalous- ja maaseutuyrityksen toiminnan kannalta järkevää ja hyödyttää yrityksen johtamista ja tuotantotoimintaa. Hyödyllistä/tarpeellista byrokratiaa työstettiin neljässä työryhmässä: maito/nauta, pelto, luomu ja pienimuotoinen elintarvikejalostus.

Viljelijöiden pohjatyön jälkeen hyödyllistä byrokratiaa työstettiin viranomaisryhmissä, joissa olivat edustettuna keskeiset viranomaiset (kunta, ELY, Evira, Mavi, MMM, Tukes) sekä MTK ja ProAgrian asiantuntijat.

Nyt kädessäsi on raportti, jossa kerrotaan, löytyikö hyödyllistä byrokratiaa ja mitä kehittämissuunnitelmia ja jatkotoimia tarvitaan, että saavutetaan entistä enemmän hyödyllistä byrokratiaa. Työn tulokset esiteltiin Löytyikö hyödyllistä byrokratiaa -seminaarissa 16.4.2018 Mikkelissä.

Tämän prosessin aikana on vahvistunut käsitys, että kaikkien tahojen tavoitteena ja tahtotilana on yhdessä vähentää viljelijöiden kokemaa byrokratiaa ja hallinnollista taakkaa, kuten kirjaamisvaateita. Byrokratian purkutyössä viljelijät, viranomaiset, etujärjestöt ja asiantuntijat ovat pyrkineet samaan ”maaliin”, jossa elinkeinon ja tuottajien kilpailukyky sekä elintarvikeketjun turvallisuus säilyvät ja paranevat ilman tarpeetonta byrokratiaa. Yhteinen matka ja yhdessä tekeminen ovat tuoneet tähän mennessä kaikille osapuolille uutta osaamista ja ymmärrystä sekä lisännyt keskinäistä luottamusta. Ymmärryksen ja luottamuksen syntyminen mahdollistaa toimintatapojen ja asenteiden muuttumisen jatkossa.

Purkutyötä on tehty Byrokratian hyödyntäminen maatalan/maaseutuyrityksen toiminnassa ja johtamisessa -hankkeessa, joka on ProAgria Etelä-Savon toteuttama hanke. Hanketta rahoittavat Euroopan maaseuturahasto ja Etelä-Savon ELY-keskus.

Hankkeen toteuttaja kiittää kaikkia selvitystyöhön osallistuneita viljelijöitä, MTK:ta, paikallisia ja valtakunnallisia viranomaisia sekä muita toimijoita, jotka ovat edesauttaneet tätä työtä. Erityiskiitos selvitystyön ohjausryhmän puheenjohtajalle *Anne Nykäselle* sekä Eviran osastonjohtaja *Maria Teirikolle* isosta työpanoksesta ja sitoutumisesta byrokratian keventämistyöhön.

Kuvassa on kuvattu Etelä-Savossa toteutettu byrokratian purkutyö. Työ on alkanut vuoden 2016 alkupuoliskolla selvittämällä olemassa olevaa byrokratiaa. Kehittämiskohteista laadittiin raportti, johon viranomaiset vastasivat. Viranomaisten vastausten perusteella koostettiin raportti vuoden 2017 lopulla siitä, mitä byrokratian purkutoimia on tehty. Talven 2017–2018 aikana määritettiin hyödyllistä byrokratiaa viljelijän näkökulmasta.

Löytyikö viljelijöille ja elintarvikkeiden jatkojalostajille hyödyllistä byrokratiaa?

Etelä-Savossa on seulottu määrätietoisesti jviä akanoista maatilayrittämiseen liittyvän byrokratian keventämiseksi ja valjastamiseksi palvelemaan viljelijää ja kuluttajaa. Työskentelyssä ovat olleet mukana viljelijät, viranomaiset (Evira, Mavi, MMM, ELY-keskus, kunnat), MTK sekä asiantuntijaorganisaationa ProAgria Etelä-Savo.

Kaikkia ryhmiä yhdistivät monet asiat. Tärkeänä pidettiin, että kirjaaminen valvontaa varten tehdään vain asioista, joilla on vaikutusta elintarviketurvallisuuteen tai jäljitettävyyteen. Tarpeellisen tiedon kirjaamista yhteen kertaan ja yhteen paikkaan pidettiin keskeisenä niin viranomaisten kuin viljelijöidenkin näkökulmasta. Digitalisaation tuomat mahdollisuudet kannattaa hyödyntää byrokratian keventämisessä ja sujuvoittamisessa, kuitenkin pitäen mielessä, että kirjaamisia pitää saada vähennettyä, vaikka digitalisaatiota hyödynnetäänkin. Keskeinen asia oli myös tavoite siitä, että pystyttäisiin luomaan yhdessä (viljelijät/yrittäjät, viranomaiset, toimijaverkosto) laadukkaampi ja varmempi järjestelmä kuin muilla mailla – järjestelmä, jolla voimme todentaa asiakkaille, että meillä on tarjota kansallisesti ja kansainvälisesti maailman parhaat elintarvikkeet.

Kotieläintyöryhmä esittää tärkeimpinä asioina, että eläimestä tehtävä syntymä-, poistotai siirtoilmoitus tehdään 7 päivän sisällä tapahtumasta. Työryhmä esittää myös, että myynti-, siirto- ja poistoilmoitukset tekisi jatkossa alkuperäkyselyn jälkeen teurastamotai välittäjätaho. Kotieläintyöryhmä painottaa, että vain sellaisilla asioilla, joilla on todellista vaikutusta elintarviketurvallisuuteen tai jäljitettävyyteen, on pidettävä kirjaa. ”Yksi kirjaaminen yhteen paikkaan” tulee riittää kaikille osapuolille ja lisäksi dokumentoitavien asiakirjojen määrä ja niiden säilytysajat on kohtuullistettava.

Luomutyöryhmän viljelijät ovat melko tyytyväisiä nykyiseen valvontajärjestelmään. Viljelijät kokevat, että valvonta takaa elintarvikkeen laatua ja jäljitettävyyttä, joita lisäarvoja kuluttajat arvostavat ostopäätöksissään. Parannettavaakin kuitenkin löytyy. Olisi tarpeellista kehittää sähköinen tilakohtaisen ohjekirja, jonka viljelijä rakentaisi oman tilan lähtökohdista. Myös mobiilisovelluksen käyttöönotto luomuvalvonnassa tehostaisi valvontatyötä.

Kasvinviljelytyöryhmässä keskeinen tavoite oli, että hyödyllinen byrokratia tuottaisi tietoa, jolla todennamme asiakkaille, että meillä on ainutlaatuinen elintarviketuote. Yhtenä käytännön työkaluna tähän tarkoitukseen ehdotetaan laatujärjestelmää ja ns. Kasvi-Oivaa. Järjestelmä hyödyttäisi niin tilan johtamista kuin valvontaan tarvittavien tietojen koon-tiakin ja toimisi samalla elintarviketuotteen jäljitettävyyden ja laadun takeena.

Pieniä elintarvikeyrityksiä koskeva säädösviidakko on pirstaleina eri asetuksissa. Yrityksiä haastavat myös valvontaa tekevien viranomaisten väliset tulkintaerot. Elintarvikkeiden jatkojalostajat näkivätkin hyvin arvokkaana ruokaketjun toimijoiden ja eri viranomaistahojen välisen vuoropuhelun, jolla lisätään tietoa ja ymmärrystä sekä yhdenmukaistetaan edelleen toimintatapoja ja tulkintoja. Toimijoiden välisen yhteistyön sujuvoittamiseksi elintarviketyöryhmä käynnistää muun muassa alihankintatyönä jalostettavan lihan pakkausmerkintöjä koskevan hyvän toimintatavan ohjeen kokoamisen.

Keskustelua kehittämis ehdotuksista on käyty hyvässä hengessä työskentelyyn osallistuneiden tahojen kesken. Viljelijöiden osallistuminen on tärkeää, kun valmistellaan säädöksiä ja lakeja. Byrokratian hyödyntäminen on haasteellista, joten näiden ja muidenkin esiin tulleiden ehdotusten osalta tehdään jatkotyöstöä viranomaistahoilla viljelijää kuunnellen.

Merkityksellistä hankkeessa oli myös se, että maatala- ja maaseutu yrittäjien keskusteluyhteys viranomaisten kanssa tiivistyi. Keskustelun kautta syntyi uutta osaamista ja ymmärrystä kaikille osapuolille. Jokaisen työryhmän tuloksena syntyi jatkotoimenpiteiden listaa sekä määrityksiä vastuutahoista. Kehittämistoimien etenemistä varten Eviran ja Mavin taholta suunnitellaan myös työn jatkotoimia tarkastelevan seurantaryhmän perustamista vuoden 2019 alusta toimintansa aloittavaan Ruokavirastoon. Kaikilla osapuolilla on vakaa tahtotila jatkaa byrokratian purkutyötä niin, että siitä koituu hyötyä elinkeinolle ja yrittäjille.

3.

Työpajojen yhteenvedot

3.1. Maito- ja lihanautatyöpajojen yhteenvedo

Maito- ja lihanautatyöpaja kokoontui viljelijäryhmänä neljä kertaa syksyn 2017 aikana sekä viljelijä- ja viranomaisyöpajana Evirassa kolme kertaa talven 2017–2018 aikana. Työryhmän työtä johti maatilayrittäjä *Anne Nykänen* ja sihteerinä toimi maidontuotannon asiantuntija *Mervi Ukkonen*.

Maito- ja lihanautatyöpajan viljelijätyöryhmän tavoitteita olivat luottamuksen palauttaminen viljelijään, elintarviketuotannon turvaaminen Suomessa sekä tietojen yhden tallennuksen periaatteen eteenpäin vieminen. Yhdet tiedot tulee tallentaa vain yhteen kertaan, yhteen paikkaan viljelijän oikeusturva huomioituna.

Yhteistä luottamusta tulee lisätä etenkin eri elintarvikealan toimijoiden keskuudessa. Viranomaiset luottavat kyllä tuottajaan. Viranomaisten näkökulmasta maito- ja lihanautatyöryhmän esitykset ovat monelta osin lainsäädännöllisiä tai poliittisluonteisia asioita, joita ei pystytä suoralta kädeltä muuttamaan. He näkevät yhteisen avoimen datan hyödyllisyyden ja tähdentävät, että eri järjestelmien välisten rajapintojen ja yhteyksien tulee olla kunnossa. Tärkeää on myös muistaa, että viljelijä valtuuttaa eri toimijat. Tähän liittyviä toiveita tulee jatkossakin kuunnella ja keskustelua tulee jatkaa järjestelmäalan osaajien kanssa.

Maito- ja lihanautatyöpajoissa läpi käydyt kehittämissesitykset ja jatkotoimenpiteet on listattu alle. Osa kehittämissuosituksista on esitetty ja asetettu jatkoselvitykseen jo edellisessä Byrokratian purku -selvityksessä.

1. KEHITTÄMISTARVE

Nautaeläinrekisterin eläinilmoitusten kirjaamisen kehittäminen.

Esitys	Jatkotoimenpiteet
<p>Nautaeläinrekisteriin eläinilmoituskirjaukset Minun Maatilani -verkkopalvelun kautta, rajapinnat muihin ohjelmiin viljelijän oikeusturva huomioituna.</p> <p>Eläinrekisteri keskeinen järjestelmä, jota hallinnoitaisiin Minun Maatilani -ohjelmistolla.</p> <p>Eviran eläinrekisteriä ollaan parhaillaan uudistamassa. Uusi eläintietojärjestelmä otetaan käyttöön vuonna 2020. Jatkossa tietojen ilmoitusväylä voi olla viljelijän näkökulmasta sama kuin ennenkin eli Minun Maatilani -verkkopalvelu. Valtuutus annetaan viranomaisjärjestelmässä, jonka jälkeen kirjaukset voidaan tehdä Minun Maatilani kautta.</p> <p>Eviran kaikkiin rekistereihin on olemassa rajapinnat. Rajapintojen kautta luovutetaan tietoja, joista sovitaan etukäteen ja viljelijät antavat aina valtuutuksen omien tietojensa käyttöön.</p> <p>Valtuutukset tehdään eri ohjelmissa eri tavalla. Valtuutukset voidaan antaa organisaatiokohtaisesti tai henkilökohtaisesti ohjelmasta/järjestelmästä riippuen. Valtuutuksen voi poistaa halutessaan. Viranomaiset vakuuttivat, että muutoksen tekeminen ei kaadu tahdon ja ymmärryksen puutteeseen.</p>	<p>Nautaeläinrekisterin kehittäminen jatkuu Mtechin, Eviran ja viljelijöiden yhteistyönä</p>

2. KEHITTÄMISTARVE

Lammas- ja vuohiohjelmistot ja rekisterit eivät ole toimineet kunnolla, sillä muun muassa poistettuja eläimiä on palautunut takaisin tilan eläinluetteloon.

Esitys

Eviran lammas- ja vuohirekisteri on saatu toimimaan paremmin. Viljelijät ovat ottaneet käyttöön Eviran rekisterin (viranomaisrekisteri). Viranomaisrekisterin on oltava kunnossa ja tietojen on oltava ajan tasalla. Pienten tilojen lampaat eivät ole missään rekisterissä, mikä on eläinsuojelunäkökulmasta ongelmallinen tilanne.

Jatkotoimenpiteet

Eviran eläintietojärjestelmän uudistus vuonna 2020.

WebLammas-ohjelmisto vanhenee 2020 ja tämän jälkeen Mtechillä ei ole ohjelmaa lampaille.

3. KEHITTÄMISTARVE

Manuaalisen (paperisen) eläinluettelon säilyttäminen, ylläpitäminen ja eläinilmoitusten kirjausten tekeminen siihen 3 päivän sisällä koetaan turhiksi. Kansallisesti on säädetty, että eläinilmoitukset tulee kirjata eläinluetteloon 3 päivän sisällä ja rekisteriin 7 päivän sisällä. Jos tila käyttää vain sähköistä eläinrekisteriä, ilmoitukset tulee tehdä 3 päivän sisällä. Eläinluetteloa ei tällöin tarvitse täyttää.

Esitys

Eläimestä tulee tehdä syntymä-, siirto- ja poistoilmoitukset 7 päivän kuluessa tapahtumasta riippumatta siitä, onko käytössä manuaalinen tai sähköinen järjestelmä. Lisäksi nautaelinluettelo tulee poistaa.

Eläinrekisteri EP&Na 1760/2000 art.7.1

Kunkin eläintenpitäjän on ilmoitettava siitä lähtien, kun ATK-pohjainen tietokanta on täysin käyttökunnossa, toimivaltaiselle viranomaiselle jäsenvaltion vahvistaman ajan kuluessa, joka on vähintään kolme päivää ja enintään seitsemän päivää, kaikki eläinten siirrot tilalle ja tilalta sekä kaikki tilalla tapahtuvat eläinten syntymät ja kuolemat sekä näiden tapahtumien päivämäärät.

Eläinluettelo EP&Na 1760/2000 art. 7.4

Kunkin eläinten pitäjän on pidettävä ajan tasalla olevaa rekisteriä (EP&Na 1760/2000 art 7.1). Rekisterin on oltava toimivaltaisen viranomaisen käytettävissä tämän hyväksymässä, manuaalisessa tai ATK-pohjaisessa muodossa kolme vuotta, jona aikana kyseisellä viranomaisella on milloin tahansa oltava pyynnöstään pääsy rekisteriin.

Jatkotoimenpiteet

Suomen tahtotila EU-valmistelussa on ollut, että eläinluettelosta on luovuttava niiden maiden osalta, joilla on sähköinen rekisteri.

Toukokuun 2018 alussa MMM tiedotti, että erillistä nautaeläinluetteloa ei enää tarvitse ylläpitää, jos eläintenpitäjä tekee tapahtumailmoitukset (esim. eläimen syntymä tai poisto) sähköisesti 7 päivän kuluessa suoraan nautarekisteriin. Tähän saakka eläimiä koskevat tapahtumat on pitänyt merkitä nautaeläinluetteloon viimeistään kolmantena päivänä tapahtumasta. Muutos koskee sähköistä rekisteriä hyödyntäviä tiloja, joita on valtaosa tiloista. Lomakkeella ilmoitettavia eläintenpitäjiä muutos ei koske.

Luonnos asetusmuutokseksi lähti lausunnoille toukokuun 2018 alussa. Asetus on tarkoitus saattaa voimaan takautuvasti vuoden 2018 alusta ja se otetaan huomioon kuluvan vuoden valvonnoissa. Ruotsissa on vastikään tehty vastaava muutos.

4. KEHITTÄMISTARVE

Tällä hetkellä yhden päivän viive eläimen syntymä- ja poistoilmoituksessa (yli 7 pv) aiheuttaa koko eläimen tuen menetyksen ja jos tilan poistoilmoituksissa on virheitä yli 20 %, vaikutukset tilan tukiin ovat merkittävät.

Esitys

Nautojen poisto-, myynti- ja siirtoilmoitukset teurastamojen tehtäväksi.

Viljelijä ilmoittaa poistettavat eläimet välittäjälle ja välittäjä vahvistaa alkuperäkyselyn perusteella haettavat eläimet. Välitysautoissa automaattilukija identifioi eläimet (eMerkit) ja tunnistaa autoon lastattavat ja sieltä vastaanottavalle taholle poistetut eläimet.

Asiasta on keskusteltu teurastamojen alkutuotantojohtajien kanssa. He pitivät toimintamallia kannatettavana. Vastuukysymykset on kuitenkin mietittävä tarkkaan.

Jatkotoimenpiteet

Nautojen poisto- ja siirtoilmoitusten teurastamojen tehtäväksi siirtämistä koskevaa esitystä vie eteenpäin MTK:n lihavaliokunta yhdessä teurastamojen kanssa.

5. KEHITTÄMISTARVE

Etäluettavien korvamerkkien (eMerkkien) hyödyntäminen teurastamojen nautojen poistoissa ja siirroissa.

Esitys

Kaikki korvamerkit (pää- ja apumerkit) etäluettaviksi, jos poisto- ja siirtoilmoitukset tekee teurastamo tai välittäjä.

Käytännössä esitys toteutettaisiin niin, että välitysautoissa automaattilukija identifioi eläimet (eMerkit) ja tunnistaa autoon lastattavat ja sieltä vastaanottavalle taholle poistetut eläimet.

eMerkki on mahdollista määrätä pakolliseksi vuonna 2019. eMerkkien tulee olla helposti luettavissa myös ilman lukulaitteita. Nykyinen tekniikka mahdollistaa jo eMerkkien paremman luettavuuden.

Jatkotoimenpiteet

eMerkkejä koskien on olemassa työryhmä, joka jatkaa omalta osaltaan korvamerkkiasian eteenpäin vientiä. Mtech keräsi ja välitti työryhmälle tietoa eMerkkien lukumahdollisuuksista.

6. KEHITTÄMISTARVE

Kokonaisuutena lääkintäkirjanpito teettää paljon työtä tiloilla. Viljelijöille sopii se, että tilat säilyttävät lääkeluovutuslomakkeet, mutta samojen asioiden kirjaaminen moneen paikkaan ei ole tarpeen ja on turhaa työtä.

Esitys

Nasevan kehittämistä tulee miettiä tai lakkauttaa toimimaton järjestelmä. Järjestelmän sujuva käyttäminen ja hyödyt lääkintäkirjanpidossa on tultava selkeämmin esille.

Jatkotoimenpiteet

MTK:n maitovaliokunta kutsuu koolle palaverin Nasevan ongelmien selvittämiseksi ja jatkaa asian eteenpäin viemistä.

7. KEHITTÄMISTARVE

Päällekkäistä kirjanpitoa on edelleen paljon.

Esitys

Verokirjanpidosta löytyvät kuitit tulee riittää dokumentoinniksi. Kaikesta turhasta dokumentoinnista päästävä eroon.

Ote Eviran kirjaamisvaatimusten oppaasta:

”Kirjaamisvaatimusten mukaisia muistiinpanoja, tositteita ja asiakirjoja ei tarvitse säilyttää yhdessä kansiossa tai tiedostossa. Vaadittavat tiedot voivat olla tallennettuna sähköisesti tai paperilla ja sijaita eri tietolähteissä. Niiden ei tarvitse muodostaa omaa erillistä kokonaisuutta. Monet kirjaamisvaatimuksista täyttyvät, kun säilytät osto- ja myyntitositteet, lohko-kohtaiset muistiinpanot, teurastustiedot, tarkastuspöytäkirjat ja näytteiden tutkimustulokset. Jos olet tallentanut tietoja kirjaamisvaatimusten vaatimalla tarkkuudella tilan laatujärjestelmään, eläinten terveydenhuollon seurantajärjestelmään tai verokirjanpitoon, ei niitä tarvitse kirjata toistamiseen. Täydennä kuitenkin näistä järjestelmistä puuttuvat kirjaamisvaatimusten mukaiset tiedot muihin muistiinpanoihin. Säilytä kirjaamisvaatimusten mukaisia tietoja siten, että valvontaviranomainen voi ne tarvittaessa tilakäynnillä helposti tarkastaa.

Rehukirjanpito: Rehureseptit löytyvät jo virallisilta rehualan toimijoilta. Tilojen välisessä kaupassa riittää verokirjanpidosta löytyvä kuitti.

Jatkotoimenpiteet

Evira toteaa, että rehulainsäädäntö ei edellytä esimerkiksi rahtikirjojen säilyttämistä, mutta sisältää vaatimuksia tilalle hankittujen rehujen tietojen kirjaamisesta. Tilalle hankitun rehun rahtikirjan säilyttäminen on yksi keino täyttää vaatimus tilalle hankitun rehun toimittajan, nimen, toimituspäivän, määrän sekä rehuvaraston tunnisteen kirjaamisesta. Rehun rahtikirjan sisältämistä tiedoista on myös hyötyä rehun jäljittämiseksi, mikäli eläimiä epäillään sairastuneen tilalla rehun takia.

Rehuvaraston tunnisteen kirjaaminen tulee kansallisesta lainsäädännöstä (Raision v. 2009 sattuneen yksittäisen tapahtuman takia). Rehuvaraston tunnistetiedon säilyttäminen 5 vuotta tulee asetuksesta. Tunnistetieto kirjataan rahtikirjoihin.

Rehualan toimijoille ehdotetaan, että rehulaskuun laitetaan rehuvaraston tunnistetieto.

MTK:n lihavaliokunta yhdessä MTK:n eläinlääkärin kanssa kokoaa tarvittavan työryhmän ja vie asiaa eteenpäin.

Eläinlääkintä: Verokirjanpidosta löytyvät jo kuitit ja lääkeluovutuslomake.

Kokonaisuutena lääkäntäkirjanpito teettää paljon työtä tiloilla.

Tilat säilyttävät lääkeluovutuslomakkeet, mutta samojen asioiden kirjaaminen moneen paikkaan ei ole tarpeen ja on turhaa työtä.

Lainsäädäntö ei edellytä antibioottitestien tekemistä tiloilla. Koska testejä ei lainsäädännössä edellytetä, ei niiden tulosten kirjaaminenkaan ole vaatimuksena.

MTK:n maitovaliokunta kutsuu koolle palaverin Nasevan kehittämiseksi ja samalla viedään eteenpäin lääkekirjanpidon yksinkertaistamista.

8. KEHITTÄMISTARVE

Valvonnasta tulee ilmoittaa ennakolta, jolloin valvontatilanteesta tulee sujuvampi sekä valvojalle että valvottavalle tilalle. Tuottajalla pitää olla mahdollisuus olla mukana valvontakäynnillä. Lomittajien työkuvaan ei kuulu valvonnassa mukana olo.

Esitys	Jatkotoimenpiteet
<p>Valvontakäynnistä on ilmoitettava aina vähintään 48 h ennen valvontaa.</p> <p>Tukivalvonnasta voidaan ilmoittaa EU-säädösten mukaan etukäteen, jos ennalta ilmoittaminen ei vaaranna tarkastuksen tarkoitusta. Jos tarkastuksesta ilmoitetaan tuenhakijalle etukäteen, ilmoittamisessa on pyrittävä mahdollisimman lyhyeen ilmoitusaikaan.</p> <p>Eläinperusteisten tukien valvonnasta saa ilmoittaa EU-säädösten mukaan enintään 48 tuntia ennen valvonnan suorittamista. Jos eläinperusteisten tukien valvonnan yhteydessä suoritetaan myös täydentävien ehtojen paikalla tehtävä tarkastus, tarkastuskäynnistä ei voida ilmoittaa ennalta, mikäli täydentäviin ehtoihin sovellettavassa lainsäädännössä edellytetään ilman ennakoilmoitusta suoritettavaa tarkastuskäyntiä.</p> <p>Peltoalaperusteisten tukien valvonnasta voidaan EU-säädösten mukaan ilmoittaa enintään 14 vrk ennen tarkastuskäyntiä.</p>	

9. KEHITTÄMISTARVE

Tällä hetkellä EU-säädösten mukaan täydentävien ehtojen seuraamukset kohdistuvat kaikkiin EU-rahoitteisiin tukijärjestelmiin.

Esitys	Jatkotoimenpiteet
<p>Tukiseuraamuksissa kotieläinpuoli ja peltopuoli tulee erottaa toisistaan. Täydentävien ehtojen lainsäädäntöä tulee muuttaa niin, että peltoalaan kohdistuvista seuraamuksista tulee aiheutua seuraamus vain peltoalaperusteisiin tukiin, ja vastaavasti eläinpuolen vaatimuksen laiminlyönnistä vain eläinperusteisiin tukiin.</p>	<p>MMM on tehnyt komissiolle ehdotuksen siitä, että täydentävien ehtojen säädöksiä tulisi muuttaa niin, että peltoalaan kohdistuvista laiminlyönneistä tulisi aiheutua seuraamus vain peltoalaperusteisiin tukiin, ja vastaavasti eläinpuolen vaatimuksen laiminlyönnistä vain eläinperusteisiin tukiin.</p>

10. KEHITTÄMISTARVE

Valvontojen kehittäminen

Esitys	Jatkotoimenpiteet
<p>Valvontojen yhdistäminen täytyy miettiä tarkemmin.</p> <p>Valvontojen yhdistämistä on mietitty paljon ja on osin toteutettukin, mutta valvojen työskentely eri organisaatioissa vaikeuttaa valvontojen yhdistämistä. Valvontojen yhdistäminen voi tuoda tullessaan mammuttivalvontoja ja aiheuttaa sen, että valvonnoista ei voida ennalta ilmoittaa.</p> <p>Tulee erottaa, mikä on Eviran täydentävien ehtojen valvontaa, substanssivalvontaa ja mikä Mavin tukivalvontaa. Esimerkiksi kaikki tilan eläintukien valvonnat tehdään aina yhdellä kertaa, joten yhden valvontakäynnin aikana on saatettu valvoa esimerkiksi nautapalkkio, lypsylehmäpalkkio, eläinten hyvinvointikorvaus ja alkuperäisrodut. Jos tila on lisäksi Eviran ID-valvontaotannassa, tilalla on saatettu tehdä yhteensä 5 valvontaa samalla kertaa.</p> <p>Tulee miettiä tarkkaan, missä laajuudessa valvontojen yhdistäminen on tarpeellista ja missä laajuudessa se voi olla taakaksi viljelijälle. Luomupuoli on vastustanut, että tuotantotarkastus ja muiden tukien tarkastus tehtäisiin samalla kertaa.</p>	

3.2. Peltotyöpajan yhteenveto

Peltotyöryhmä kokoontui viisi kertaa ja sidosryhmätapaaminen järjestettiin kolmasti. Lisäksi ryhmän puheenjohtaja, maatilayrittäjä *Yrjö Ehrnrooth* teki aktiivista taustatyötä jatkuvasti eri sidosryhmien kanssa. Työryhmän sihteereinä toimivat kasvintuotannon ja talouden asiantuntija *Päivi Purhonen* ja luomukasvintuotannon erityisasiantuntija *Juha-Antti Kotimäki*.

Kasvinviljelyryhmässä keskeinen tavoite oli, että byrokratia voisi tuottaa tietoa, jolla todennamme asiakkaille, että meillä on ainutlaatuinen elintarviketuote. Yhtenä käytännön työkaluna tähän tarkoitukseen ehdotetaan laatu-järjestelmää ja ns. Kasvi-Oivaa. Järjestelmä hyödyttäisi niin tilan johtamista kuin valvontaan tarvittavien tietojen koontiakin sekä toimisi samalla elintarviketuotteen jäljitettävyyden ja laadun takeena.

Tavoitteena on lisäarvon tuottaminen arktisen brändin ja viennin avulla. Toimivalla järjestelmällä varmistetaan sekä pienten että suurten toimijoiden pärjääminen Suomen alkutuotannossa. Muutos vaatii varsinkin viljelijöitä haastamaan itsensä ja kysymään, onko tuote oikeasti kunnossa.

Tuotteen laatuun kannattaa panostaa omavalvonnalla ja laatu-järjestelmillä. Laatu-järjestelmä on olennainen osa kokonaisuutta. Tuotantopotentiaali saadaan hyötykäyttöön ja arvonnousu tuotannolle. Avoimuudella pystymme osoittamaan tuotannon arvon.

1. KEHITTÄMISTARVE

Toimiva laatu-järjestelmä ja kehitettävä Kasvi-Oiva tukemaan viljelijän toimintaa ja tuomaan markkina-arvoa tuotantoon ja tuotteelle.

Esitys	Jatkotoimenpiteet
<p>Todistusaineistona valvontaan toimii hyvin laatu-järjestelmä, johon kuuluvat viljelymuistiinpanot ja suunnitelmat. Voidaan todentaa, että laatu-järjestelmää on noudatettu.</p> <p>Viljelijöiden motiivit vaihtelevat ja laatu-järjestelmän pitää olla porrastettu tämän mukaan. Markkinoilta saatava lisäarvo määräytyy portaan mukaan. Perustaso – keskitaso – korkein taso. Arviointi tehdään riskiarvioinnin perusteella ja pistokokein. Kokonaisuuden toimivuus on tärkein valvottava asia.</p> <hr/> <p>Perustaso: Sisältää tukiehdot, valvonnan ja tiedonhallinnan, lohkokortit, viljelysuunnitelman, täydentävien ehtojen 'Hyvän viljelytavan'. Perustaso todentaa ympäristökorvauksen ehtojen täyttymisen, Kasvi-Oivan valvontatuloksia ei julkisteta.</p> <hr/> <p>Keskitaso/kansallinen taso: Lainsäädännön noudattaminen todentuu, Valvonnan ja tiedon hallinnassa tiedot ovat viranomaisen käytössä, kuten esimerkiksi lohkokortit ja analyysitulokset. Tiedot ovat siirrettävissä markkinoiden käyttöön. Sopimuskumppanit voivat hyödyntää muun muassa Viljapassin ja Viljatorin tietoja. Kasvi-Oiva sisältää ympäristönhoidon kokonaisarviointin ja toimenpiteiden pisteytyksen sekä lisäksi lainsäädännön toteutumisen todentamisen. Perusasioiden valvonta on tällä tasolla automatisoitavissa ja tilatason valvonta on kohdistettavissa riskiperusteisesti.</p> <hr/> <p>Korkein taso/kansainvälinen taso: Laadun ja tuotantomenetelmien todentaminen korostuu. Valvonnassa ja tiedon hallinnassa tietoa kerätään aktiivisesti useista lähteistä. Tietoja yhdistetään ja julkistetaan markkinoille. Laatu-järjestelmän auditointi on maksullinen. Kasvi-Oivassa julkistetaan useita kriteereitä liittyen ympäristönhoitoon, tuotantoon, johtamiseen, työvoimaan, riskeihin, jne. Tämä taso ylittää lainsäädännön vaatimukset ja tuo lisäarvoa tuotannolle.</p>	<p>Evira, Mavi, MMM</p>

2. KEHITTÄMISTARVE

Yksinkertaistetaan tukien hakemista.

Esitys	Jatkotoimenpiteet
--------	-------------------

Monitoroinnin (satelliittivalvonta) perusteella tehdään tukiehdotus.

Keväällä viljelijä tekee viljelysuunnitelman Vipu-järjestelmään. Kesän aikana monitoroidaan peltoja, minkä perusteella syntyy tukiehdotus syksyyn mennessä. Monitoroinnin perusteella viljelijälle tulee kesän aikana huomautuksia viljely- ja muista toimista. Syksyllä viljelijälle tulee viljelysuunnitelman ja monitoroinnin perusteella syntynyt tukiehdotus tarkastettavaksi. Viljelijä korjaa tarvittavat asiat tukiehdotukseen ja palauttaa viranomaiselle. Tukiehdotus on verrattavissa veroehdotukseen.

Näillä näkymin komissio säätää monitoroinnin pakolliseksi. Taso on vielä määrittämättä. Tukiehdot pitää saada tarpeeksi selkeiksi, jotta monitorointi on käyttökelpoinen. Joustavuutta tarvitaan käytön onnistumisen kannalta. Suomen ympäristökeskuksen ja Bitcombin kanssa yhteisiä hankkeita toteutetaan soveltamisen sisäin ajossa. MMM:ltä on haettu määrärahaa 2019 sovelluksen testaamiseen ja kehittämiseen.

Käyttökokemusten perusteella esimerkiksi Irlannissa sääolosuhteet vaikuttavat havaintojen tarkkuuteen. Jos monitoroinnin lisäksi tarvitaan käynti paikan päällä, hyöty ja kustannussäästö menetetään. Monitorointi mahdollistaa mahdollisimman kattavan valvonnan, jolloin sanktioiden todennäköisyys pienenee. Monitoroinnissa kiinnitetään huomio vain puutteisiin ehtojen noudattamisessa.

Valvottavat asiat on saatava mukaan tukiehtoihin. Esimerkiksi TOS-valvonnassa lajikepalikka on hyvä asia valvonnan kannalta. Nykytiedon mukaan monitorointivalvontaa ollaan viemässä eteenpäin EU-tasolla. Ehdot täytyy saada sellaisiksi, että ne voidaan monitoroinnilla valvoa. Komission linjaukset ratkaisevat toiminnan käynnistämisen mahdollisuudet.

Onko ympäristötuki muuttumassa entistä enemmän toimenpideperusteiseksi? Tulosperusteisuus on tulossa selkeäksi kriteeriksi tukien maksulle. Komissio rakentaa uutta vihreää arkkitehtuuria, mutta asiassa on vielä avoimia kysymyksiä. Esityksessä on haettu tulosperusteisuutta entisen perustukiperusteen tilalle. Ollaan joka tapauksessa menossa tarkempaan seurantaan tavoitteiden saavuttamisesta ympäristötuesta. Käytännön kokemuksia monitoroinnista on vielä kohtuullisen niukasti. Suomessa menetelmää on pilotoitu kaukokartoituksessa.

Komissio vaatii alkutuotannon menestymistä. CAP-tukien perusideana on tukea nuoria viljelijöitä ja saada kannattavuutta tuotannolle. Samalla luodaan uskottavuutta tuotannolle karsimalla väärinkäytösten mahdollisuuksia.

Miten komissio arvioi pilotin toimivuutta? Komission tutkimuskeskus JRC tekee arviointia. Ulkopuolista arviointia ei ole tiedossa. Laajempaa arviointia tehdään jäsenmaiden kesken. Monitorointi nähdään kaikkien toimijoiden kannalta hyödyllisenä. Lähinnä tekniset esteet ovat tällä hetkellä ratkaistavia kysymyksiä. Toisaalta tekniikka kehittyä jatkuvasti, jolloin EU-tasolla on tärkeää löytää parhaat asiantuntijat ratkaisemaan tekniset ongelmat.

Edelleen asiakas ja elintarvikkeiden vienti on keskiössä. Miten kolmannen tahon valvonta toimii? Yhteiskomitean työn valvonta? Onko todistustarvetta kolmannelle taholle? Mavin kannalta ei ole ilmennyt tarvetta tällaiselle hyväksynnälle. Tarpeen vaatiessa voidaan tällainen käytäntö luoda. Toisaalta teknologiaa on jo olemassa, mutta tarvitaan ennen kaikkea soveltamista käytäntöihin.

Rehualvonnassa on tehty selvitystyötä vientimarkkinoinnissa. Valvonnan tuloksena laaditut taulukot ovat riittäneet dokumenteiksi esimerkiksi Kiinan ja Japanin markkinoilla.

MMM ja Mavi

3. KEHITTÄMISTARVE

Yksinkertaistetaan tukiehtoja

Esitys

Tukiehtojen kohdentamisen tarkentaminen ja ympäristötuki.

Tulevaisuudessa tukien aleneminen aiheuttaa muutostarpeita valvontaan sekä ehtojen vähentämiseen ja selkeyttämiseen. Tilatuen ja luonnonhaittakorvauksen ehdoiksi esitetään vain monitoroitavissa olevia tietoja: esimerkiksi kasvi, viljelytoimenpiteet, pientareet, jne.

Täydentävät ehdot ja siihen liittyvän lainsäädännön noudattaminen laatujärjestelmään. Luonnonhaittakorvauksen porrastusta esitetään poistettavaksi. Karjatiloilta aiheutuva luonnonhaitta korvattaisiin karjalle aiheutuvan haitan perusteella. Aktiiviviljelijän määritelmä perustuu ehdotuksessa 2-lomakkeen myyntituloihin esim. kahdelta vuodelta.

Ympäristötuki: Perustuki perustuu ehdotetussa mallissa tilatason toimenpiteisiin. Lannoitemäärät mitoitetaan niin, että saadaan parhaimmat pellot parhaimpaan tuottoon. Torjunta-aineiden käyttökoulutus ja ruiskujen testaus sekä viljavuustutkimukset olisivat käytännön toimenpiteitä edelleen. Valvonta/tietojen tallennus Vipupalveluun.

Lisätoimenpiteet kohdennetaan toteutuneisiin toimenpiteisiin. Enää ei edellytetä etukäteen sitoutumista vaan toimenpiteet todetaan syy-silmoituksella; esimerkiksi kerääjäkasvit, talviaikainen kasvipeitteisyys, ravinnetaselaskelmat.

Luomusopimukset: Luomusitoumustilalla mahdollisuus siirtää vain osa tilasta luomuun ja saada luomutuki luomumenetelmin viljellyille pelloille. Maisemointi ym. erillään normiviljelystä.

Jatkotoimenpiteet

MMM ja Mavi

4. KEHITTÄMISTARVE

Vipu-palvelun kehittäminen

Esitys

Vipu-palvelu koko elintarvikeketjua palvelevaksi digi-alustaksi.

Vipu-palvelu nähdään hyvänä alustana kehittää sitä palvelemaan koko elintarvikeketjua. Alusta voisi toimia siten, että viljelijän sopimuskumppani voisi nähdä viljelijän tietoja ja tallentaa myös tarvittavia tietoja esimerkiksi sopimukseen liittyen. Viljelijä antaisi valtuutuksen tietojen katseluun ja tallennukseen.

Viljelijä tallentaisi järjestelmässä omia tietojaan sekä seuraisi muiden tallentamia tietoja sekä vierailuja. Viljelijä jakaa käyttö- ja katseluoi-keudet eri tahoille.

Viranomaiset, suorittaisivat valvontaa ja tuottaisivat neuvontaa ja pitäisivät yllä ajankohtaiset ohjeet Vipupalvelussa. Palvelun kautta tulisi myös muistutuksia ja korjauskehotuksia tarvittaviin asioihin. Tukimaksatusten tilanne olisi myös näkyvillä. Vipupalveluun voisi liittää esimerkiksi tilan pelastussuunnitelman, paloviranomaisilla olisi pääsy myös järjestelmään.

Jatkotoimenpiteet

Mavi

5. KEHITTÄMISTARVE

Peltoalavalvonta monitoroimalla

Esitys	Jatkotoimenpiteet
<p>Monitorointi. Sentinel-satelliittien tuottama aineisto pohjana. Säännöllinen arviointi tukien maksatuksen perusteeksi. Koskee EU:n rahoittamia ja osarahoittamia pinta-alaperusteisten tukien maksatuksia. Mahdollisuus tarkastaa paikan päällä, jos asiat eivät selviä monitoroinnilla. Viljelijän ilmoituksena kasvulohkopiirros järjestelmään. Esim. ravinteiden käyttö, kasvinsuojeluaineiden käyttö jäävät pois. Riippuu seuraavan CAP-ohjelmakauden tuen määräytymisperusteista, miten käytännössä toimii. https://www.sentinel-hub.com/blog/sentinel-playground</p> <p>Monitoroinnin myötä voidaan luopua 5 %:n valvontavelvoitteesta. Ainoastaan ne ehdot, joita ei voida kartalta havainnoida, tehdään paikan päällä. Kesän 2018 kasvipeitteisyysvalvonnassa sovelletaan karttapohjaa.</p>	<p>Mavi</p>

6. KEHITTÄMISTARVE

”Kasvi-Oiva”-järjestelmän ja rakenteen suunnittelu

Esitys

Ehdotus on, että laatujärjestelmään ja Kasvi-Oivaan otetaan mukaan tukien noudattaminen. Tässä voi nähdä kaksi tarkastelukulmaa: yleinen ja yrittäjälle yksityiskohtaiset toimenpide-ehdotukset. Lähtökohtaisesti kerran vuodessa alkutuotannon toimijalle Oiva-arviointi. Kasvi- ja viljatuotannon asioita voisi lisätä kriteereiksi tarvittaessa omavalvontasuunnitelman kautta. Tavoitteena on, että viranomaisen analysointipalvelua voidaan hyödyntää markkinoinnissa. Esim. siementuotannossa otetaan omavalvontanäytteitä, jotka analysoidaan Evirassa.

Paine laatujärjestelmien kehittämiseen on jatkuvasti kasvussa. Hallinnolla on paljon hyödyntämätöntä tietoa. Hyvää Suomesta -merkistä ollaan tekemässä laatumerkki. Hyvien käytäntöjen oppaat ovat hyvä lähtökohta järjestelmän rakentamiselle. HACCP -ajattelu on kiinteästi mukana elintarvikeviljan myynnissä.

Kasvi-Oivan rakentamisessa on varmasti haasteita, mutta nyt on oikea aika tarttua tähän aiheeseen. Saataisiin nykyistä laajempi pohja vientimarkkinoiden avaamiselle. Tukien kannalta nykyisten kolmen eri ”korin” järjestelmä voi olla hankala yhteensovittaa järjestelmään. Lainsäädännön kannalta on tärkeää pohtia, miten tuet ja mahdolliset sanktiot määräytyvät Oivassa.

Kasvi-Oiva antaisi tuotteelle lisäarvoa markkinoilla. Kannattaa muistaa, että täydentävät ehdot pysyvät joka tapauksessa mukana järjestelmässä. Kaikkea ei voi sisällyttää laatujärjestelmään, koska tukiehdot tulevat EU-tasolta. Kuitenkin suuri osa tukien ehdoista tulisi kuntoon Kasvi-Oivan kautta. Lisähinnan saaminen markkinoilta mahdollistuisi paremmin kuin aiemmin. Kasvisektorilla omavalvonnan osuus kasvaisi samalla tavalla, kuten jo nyt on elintarviketuotannossa. Hyvin harkittu valvontajärjestelmä oikein hyödynnettynä tukee tuotteiden markkinointia. Valvontojen määrä ja laajuus on arvioitava järjestelmää työstettäessä. Esimerkiksi siemenpakkaamolupa on voimassa ja tarkastetaan viiden vuoden välein. Tällöin ei tarkasteta kaikkea, vaan tarkastus tehdään riskiperusteisesti. Mavin perustehtävä on maataloustukien hallinnointi ja maksatukset. Uuden Ruokaviraston tehtävät määritellään strategian laadinnan yhteydessä. Eviran rehuvalvonnan perustehtävä on taata rehuvalvonnan turvallisuus.

Asiakasvaatimuksia ei pidä unohtaa maailman parasta systeemiä luotaessa. Ruuan puhtaus on edelleen tärkeä kriteeri. Kriteerit kuitenkin vaihtelevat maittain: terveys – turvallisuus – puhtaus.

Haasteita varmasti on, esimerkiksi kuka arvottaa ympäristötoimenpiteiden vaikuttavuuden. Voisiko pisteytys olla julkinen tieto, jolloin tieto saadaan lisäarvoksi markkinoille. Nyt ympäristötoimien ja kestävän kehityksen mukaisen tuotannon hahmottaminen on kuluttajalle vaikeaa. Suomalaisen tuotannon mahdollisuus on erilaistamisessa, joka antaa lisää mahdollisuuksia pk-sektorille.

Vientiasiakkuus ja sopimustuotanto ovat tärkeimpiä edistettäviä asioita tuotannon ja tuotteiden lisäarvon kannalta. Muita kysymyksiä ja selvitettäviä asioita ovat muun muassa: Minkälaisia palveluja Ruokavirasto voisi tarjota? Kuka hoitaisi auditoinnit? Tietojärjestelmien kustannukset?

Jatkotoimenpiteet

MMM, tuleva Ruokavirasto, eri toimijat

7. KEHITTÄMISTARVE

Avoimen tiedon hyödyntäminen viranomaistoiminnassa ja tuotteiden markkinoinnissa ja tietojärjestelmien yhdistäminen.

Esitys

Asiakkaalle tarvittavat tiedot elintarviketuotteesta.

Asiakas kaipaa entistä enemmän tietoa. Millä informaatio saadaan asiakkaalle? Toiminta on kunnossa, mutta mistä tieto löytyy? Ratkaisuna ovat laatujärjestelmä ja Kasvi-Oiva. Joka paikassa on pystyttävä löytämään oikea tieto. Tavoitteena tulee olla, että valvonnasta saatu tieto voidaan hyödyntää toiminnassa ja tiedon avulla voidaan todentaa elintarviketuotteen turvallisuutta, jäljitettävyyttä jne. loppuasiakkaalle. Avoimen datan hyödyntäminen onnistuu luomalla rajapinnat tiedonvälitykselle. Viranomaiset keskittyvät valvontaan ja avoin data luovutetaan pyynnöstä ja korvausta vastaan.

Keskeinen kysymys on, kuka omistaa eri lähteistä kerätyn tiedon ja kuka saa käyttää sitä ja mihin. Rajapinnat ja tietosuojat on otettava tarkasti huomioon. Viranomaistiedon hyödyntäminen markkinoilla: esimerkiksi nimettömänä kerätty tieto markkinalla salmonellatilanteesta. Tutkimus voisi hyödyntää viranomaistietoa ja markkinat ja asiakas saisivat puolueetonta tietoa käyttöönsä. Jokin digitaalinen sovellus tarvittaisiin tämän hallintaan.

Etuihin ovat viranomaistyön helpottuminen. Viljelijälle mahdollistuu myös lisäeurojen saaminen avoimen datan hyödyntämisessä tuotteen syntyneen lisäarvon kautta. Tietojärjestelmien yhteistyön kehittämishankkeita on LUKE:lla ja malleja löytyy maailmalta. Viljelijän ja viranomaisen yhteistyötä varten ollaan kehittämässä palvelutietovarantoa esimerkiksi suomi.fi -sivustoille.

Tiedon hyödyntäminen markkinoinnissa vaatii suunnittelua ja toimenpiteitä koko viranomais- ja jalostusketjussa.

Jatkotoimenpiteet

Mavi, Evira, ruokaketjutoimijat

8. KEHITTÄMISTARVE

Arktisuuden brändäys

Esitys

Jatkotoimenpiteet

Rakennetaan arktisuuden brändäys jatkossa jopa sertifikaatiksi. Avoimen datan ja laatujärjestelmän lisäksi auditointi mukana varmistamassa kokonaisuuden toimivuutta (kuva). Markkina-arvon hyödyntäminen toteutuu tällä mallilla parhaiten. Avoimen datan avausta: viljelijän ja markkinan välisessä tiedonvälityksessä ei hyödynnetä viranomaisen keräämää tietoa täysimääräisesti. Toisin päin ajateltuna myöskään viranomaiset eivät hyödynnä viljelijän ja jatkojalostajan/markkinan välistä tietoa.

Kokonaisuutena Kasvi-Oiva ja laatujärjestelmä ovat oleellisia asioita, kun mietitään vientimarkkinoita ja arktisuuden brändäystä. Riittävän lisäarvon saavuttamiseksi tuotannolle, tulee julkistettavien tietojen arvosanatavoitteena olla 'oivallinen' (elintarvikepuolen Oivan kriteerit), kotimaassa varmasti pärjätään arvosanalla 'hyvä'. Jotta edellä mainittu tavoite on mahdollinen erilaisille tiloille (kokoluokka/tuotantosuunta/toimintatapa) tarvitsee Kasvi-Oiva rinnalleen toimivan laatujärjestelmän.

Evira, Mavi, MMM, eri toimijat

Tätä mallia toteuttamalla valvontaa voisi kohdentaa sinne, missä sitä tarvitaan ja riskiperusteisesti. Esim. tieto- ja torjunta-aineen käytöstä, käyttömääristä, käyttökohteista, varoajasta. Tämä voitaisiin tarkastaa esim. kirjapidosta. Laatujärjestelmän todentaminen edellyttää valvontaa. Viljelijä voisi jopa maksaa auditoinnista, kun se luo lisäarvoa tuotannolle. Luotettava viranomaisvalvonta takaa tuotannon laatua. Valvonta todentaisi laatujärjestelmän toimivuuden. Valvonnan määrä tulisi lisääntymään, mutta se takaisi tuotteidemme markkina-arvoa.

Käytännössä työ perustuisi avoimeen järjestelmään. Viljelijät ovat haastamassa myös viranomaisia oikein tekemiseen. Euroopan unioniin päin pitää viedä viestiä tätä mallia mahdollistavan lainsäädännön luomiseksi. Tukiehdot pitäisi saada tehtyä siten, että valvonta on mahdollista tehdä valmentavalla työtavalla. Viranomaisen pitäisi saada auditoimaan järjestelmä ja tarjoamaan näyteenotto ja analysointipalveluita.

Suomessa turkis-, sokeri- ja siemenalan sekä sikavan järjestelmät ovat esimerkkejä toimivista laatujärjestelmistä. Esimerkiksi siemensektorin sertifiointi on hyvää viranomaistyötä ja järjestelmänä toimiva. Esimerkkinä luomusektorilta: asiakkaan ja viranomaistyön vaatimukset kohtaavat tuloksekkaalla tavalla.

Suomen järjestelmän pitäisi auttaa havaitsemaan tuotantomme erinomaiset tuotteet kuten kaura, ruis ja erikoismallasohra tiukasti segmentoidulle markkinalle.

3.3 Luomutyöpajan yhteenveto

Luomuryhmä kokoontui kaksi kertaa ja sidosryhmätapaamisia oli yksi. Työryhmän puheenjohtajana toimi maatilayrittäjä *Anssi Laamanen* ja sihteerinä luomutuotannon erityisasiantuntija *Juha-Antti Kotimäki*.

Työryhmä keskittyi työssään luomutuotantoon liittyvän viranomaistyön selvittämiseen ja kehittämiseen. Työssä nostettiin esiin luomutilan toiminnan kannalta hyödyllinen byrokratia. Esimerkiksi luomutilalla kokonaistyöajasta noin 5 % menee viranomaissäännösten vaatimissa töissä ja loput 95 % käytännön suorittavassa työssä. Byrokratian pyörytykseen menevä työaika tukee käytännön työtä. Lisäksi luomuehtojen noudattaminen ja valvonta tuo lisäarvoa tuotannolle ja tuotteelle.

Luomutuotanto ja luomuun liittyvä viranomaistyö kulkevat rinnakkain ja tukevat toisiaan. Luomuvalvonta toimii pitkälti luomutilan valmentajan roolissa. Tätä työtä tukevat muut asiantuntijatahot. Luomun tunnettavuuden kehittäminen positiivisella viestinnällä nähdään tärkeänä työnä.

Viljelykiertosuunnitelma, lohkomuistiinpanot, varastokirjanpito, viljavuustutkimus ovat tärkeitä sekä toiminnan kannalta että viranomaisvaatimuksina. Asiantuntijoiden kannustus oikein tekemiseen on tärkeää, jotta näitä toimintoja ei tehtäisi pelkästään byrokratian tai valvonnan takia. Esimerkkinä luomuvalvontaan valmistautuminen on mahdollista tehdä yhdessä asiantuntijan kanssa Neuvo 2020 -palveluna.

1. KEHITTÄMISTARVE

Laatujärjestelmän hyödyntäminen osana luomusuunnitelmaa ja yhteiset toimintatavat

Esitys

Luomutarkastajalle pitäisi riittää toimintajärjestelmään lisätyt viittaukset luomusuunnitelmaan ja tuotantoehtoihin. Maakuntien ja tarkastajien kesken pitää olla yhtenäiset tulkinnat ja toimintatavat. Osa tarkastajista käy pellolla ja osa tutkii papereita ja tarkkuuden taso vaihtelee tarkastajittain.

Jäljitettävyydestä tarkastus toistuu samanlaisena vuodesta toiseen. Viljelijän suunnalta tämä toiminta nähdään turhana, koska jäljitettävyyden merkitystä kysyttäessä tarkastaja ei osaa selittää asiaa. Pitäisi katsoa ennemminkin kokonaisuuden toimintaa, koska siitä havaitaan luomuehtojen täyttyminen tehokkaimmin.

Yhdenmukaisuuden saavuttaminen on kuitenkin hankalaa, koska suomalaisissa luomutuotantosäännöissä on jätetty asioita kirjaamatta auki, mikä johtaa tulkinnanvaraisuuksiin. Kirjataan kiellot mutta ei mahdollisuuksia.

Viljelijöiden välillä on vaihtelua asioiden kirjaamisessa. Joka portaassa pitäisi pyrkiä yhteiseen ymmärrykseen ja luoda mahdollisimman sujuva toimintatapa. Tärkeintä on säilyttää kuluttajan uskottavuus luomutuotantoon.

Jatkotoimenpiteet

Evira ja ELY-keskukset ottavat edellä mainitut näkökulmat huomioon luomuvalvojen koulutuksessa ja auditoinneissa. Eviran, Mavin, ELY-keskusten, Luomuliiton, MTK:n ja neuvontajärjestöjen viljelijätiedotusyhteistyö.

2. KEHITTÄMISTARVE

Luomuvalvonnasta luomuvalmennukseen

Esitys

Luomun onnistumisen varmistamista voidaan toteuttaa tilakohtaisesti esimerkiksi suuntaamalla luomun aloitusvaiheessa tilalle maksuton ylimääräinen tarkastus, jolla varmennetaan, että kirjattavat asiat ja noudatettavat tuotantosäännöt on ymmärretty hyväksyttävällä tavalla.

Yrittäjän valmiudet luomuun siirtymiseen pitää harkita tarkkaan jo liittymisvaiheessa. Luomuvalvonnasta päästään valmennukseen tekeillä mahdollisimman laajaa asiantuntijayhteistyötä aloittavan luomuviljelijän toiminnan tukemiseksi. Valmentava työ jää yhä enemmän paikallisviranomaisen huoleksi. Osa Eviran luomuvalvonnan ylitar kastajista kyllä pyrkii kehittämisoitteeseen. Onko heillä siihen riittävästi resursseja työaikansa puitteissa?

Jatkotoimenpiteet

Yhteistoimintamahdollisuuksien kartoitus eri luomutoimijoiden kesken ja toimintamallien kehittäminen edelleen.

3. KEHITTÄMISTARVE

Tiedon hallinta ja digitalisaatio

Esitys

Tiedon hallinta luomussa: Sähköisen ohjekirjan muotoilu tilakohtaisesti -> tila itse muodostaa oman tilan profiilin mukaisen ohjekirjan, jonka muodostamisessa sähköinen alusta ohjaa ja neuvoo. Luova mobiilisovellus käyttöön vuonna 2018. Syksyllä 2018 ensikosketukset luomukasvintuotannon osalta. Digitalisaatio mahdollistaa enemmän asioita tulevaisuudessa: aikaa jää enemmän varsinaisen asiakkaan palvelun tuottamiseen kuin päällekkäisten asioiden kirjaamiseen ja papereiden kopioimiseen.

Sähköinen järjestelmä, johon syötetään tilan tiedot. Esimerkiksi Evira laatii luomukotieläintuotantoon siirtymisestä 24 kk:n säännöllä ohjekirjasen Vipu-palveluun. Sähköinen allekirjoitusmahdollisuus on vielä arvioitavana. Sähköisten allekirjoitusten käyttäminen vaatii lakimuu- toksen (ei pelkästään luomutuotantoon liittyen vaan yleisesti).

Olemassa olevaa Vipu-palvelua tulee hyödyntää osana sähköisten palvelujen kehittämistä. Kysymyksenä nousi eteen järjestelmän rahoittaminen, sen tulee olla vapaaehtoinen. Olisiko luomuviljelijän, joka tuottaa yhteiselle alustalle dokumentteja, jotka yksinkertaistavat, nopeuttavat ja helpottavat vuosittaista luomutarkastusta, mahdollista saada esimerkiksi alennusta vuositarkastusmaksusta?

Jatkotoimenpiteet

3.4. Elintarviketyöpajan yhteenveto

Elintarvikeryhmä kokoontui kaksi kertaa ja sidosryhmätapaamisia Eviran, Itä-Suomen aluehallintoviraston ja paikallisen terveysturvallisuuden edustajien kanssa eri kokoonpanoilla oli kaksi. Työryhmän puheenjohtajana toimi maaseutuyrittäjä *Susanna Nuutinen* ja sihteerinä elintarvike- ja yritysasiantuntija *Kirsi Mutka-Printola*.

Byrokratian hyödyntäminen maatalan/maaseutuyrityksen toiminnassa ja johtamisessa -hanketta suunniteltaessa nähtiin tärkeäksi, että työskentelyssä ovat edustettuina kaikki maataloilla tapahtuvan elintarviketuotannon tasot. Näin elintarvikkeiden jalostus maatalolla oli osa-alueena ensimmäistä kertaa mukana tässä hankkeessa. Työryhmään koottiin nimenomaan maatalatoiminnan yhteydessä omaa tuotettaan elintarvikkeeksi jalostavia toimijoita. Mukana oli yrityksiä alhaisen jalostusasteen tuotannosta aina laitostasoiseen toimintaan asti. Aktiivisimmin mukana oli liha-alan yrityksiä, jotka kokosivat työskentelyn aikana laajasti kommentteja myös liha-alan toimijoiden valtakunnallisista ryhmistä.

Ryhmän työskentelyn alkuvaiheessa todettiin, että yritykset näkevät valvonnan monilta osin toimintaansa tukevana ja tuotelaatua varmistavana tekijänä. Tuoteturvallisuuden, kilpailuedun ja oman toiminnan jatkuvuuden varmistamiseksi samoja asioita seurattaisiin yrityksissä myös ilman ulkoista valvonnan ”pakkoa”. Maatilojen yhteydessä elintarvikkeita jalostavat toimijat ovat kuitenkin usein mittakaavaltaan pieniä ja elintarvikejalostus on vain yksi monialaisen maatalan toiminnan osa-alue. Näihin yrityksiin on kuitenkin mahdollista kohdistaa toiminnan ohjeistusta ja valvontaa kaikilta tämänkin hankkeen käsittelemiltä byrokratian tasoilta perusmaataloudesta luomu- ja elintarvikealan toimintaan. Suurta haastetta koettiin valvontaan ja elintarviketurvallisuuteen liittyvän tiedon löytämisessä ja tiedonsaannin ylläpitämisessä. Yrittäjien edustajat toivat vahvasti keskusteluun myös eri alueiden ja jopa alueellisesti eri valvojien väliset tulkintaerot lainsäädännön vaatimuksista erityisesti pienten elintarvikeryritysten ja -laitosten osalta. Valvontaa suorittavilta viranomaisilta toivottiin uskallusta ja tahtoa hakea lain puitteissa enemmän toimintaa mahdollistavia kuin hankaloittavia toimintatapoja.

Elintarviketyöpajoissa läpi käydyt kehittämissiivyt ja jatkotoimenpiteet on listattu alle.

1. KEHITTÄMISTARVE	
Elintarvikealan toimintaa valvovat yrityksen sijaintipaikasta sekä toiminnan luonteesta ja mittakaavasta riippuen eri viranomaiset. Yrittäjät kokevat, että lainsäädännön tulkinta vaihtelee alueittain ja jopa eri valvontaa tekevien henkilöiden välillä. Tiedonkulun haasteet ja paikallisten toimintatapojen erot korostuvat erityisesti alihankintaketjussa, jossa päämies (alihankintapalveluja ostava tuottaja) hankkii palveluja useilta eri toimijoilta useilta eri alueilta. Elintarviketoimintaan liittyvä tieto on pirstaleina eri asetuksissa, jolloin pienen ja usein monialaisen toimijan tiedonsaanti on aikaa vievää ja vaikeaa.	
Esitys	Jatkotoimenpiteet
Valvontaa on edelleen kaikin keinoin yhdenmukaistettava. Riskiperusteisuuden ja toiminnan laajuuden sallima vaatimusten ja valvontatason määrittely on hyödynnettävä yritysten toimintaedellytysten helpottamiseksi.	Viljelijä-viranomaistyöpajojen keskusteluissa tämä kehittämistarve koettiin erityisen haasteelliseksi aihealueeksi. Molemmiin puolin kiiteltiin sitä, että laissa on tietyissä kohdin sallittu mm. riskiperusteinen ja toiminnan mittakaavan huomioiva tulkinta. Henkilötasolla tehtävässä työssä on kuitenkin aina mahdollisuus ja riski myös asioiden yksilölliseen tulkintaan. Muun muassa Eviran PK-elintarvikeneuvontahanke ja ProAgria Etelä-Savon Byrokratian hyödyntäminen -hanke ovat luoneet tilanteita yrittäjien, asiantuntijoiden ja valvonnan eritasojen vuoropuhelulle ja tiedon lisääntymiselle. Foorumeita tällaisen keskustelun käymiseksi on luotava myös jatkossa.

2. KEHITTÄMISTARVE

Yrittäjät kokevat Oiva-valvontatietojen julkistamisessa epäkohtia. Tarkastuksen kokonaistulos määritty tarkastettujen asiakokonaisuuksien huonoimman arvosanan kautta. Parhaaseen arvosanaan ”oivallinen” ei voi sisältyä käytännössä pieniäkään puutteita. Arvosana ”hyvä” voi sisältää pieniä puutteita, mutta yritykset kokevat jo tämän arvosanan osoittavan asiakkaille, ettei heidän toimintansa ole riittävän hyvässä kunnossa. Pienissä yrityksissä, joihin tarkastuskäyntejä kohdistuu riskiperusteisesti harvemmin, ovat yksittäiset vuosienkin takaiset heikot tulokset näkyvissä pitkään. Näin heikot tulokset vaikuttavat negatiivisesti yritysmielikuvaan, vaikka asiat olisi jo aikaa sitten korjattu. Yrityksessä tulisi olla mahdollisuus halutessaan tehdä ja tarkastuttaa korjaavat toimenpiteet ennen Oiva-raportin julkistamista.

Esitys	Jatkotoimenpiteet
<p>Elintarvikeyrittäjät esittivät, että tarkastuksen kokonaistuloksen esittämisestä luovuttaisiin ja tarkastuksen tulokset julkistettaisiin vain asiakokonaisuuksittain. Yrityksille tulisi halutessaan mahdollisuus toteuttaa tarkastuksessa havaittujen ”vähäisten puutteiden” osalta tietyllä aikavälillä korjaavat toimenpiteet ja mahdollisuus niiden toden-tamiseen valvonnalle esimerkiksi vapaaehtoisella ylimääräisellä valvontakäynnillä ennen Oiva-raportin julkistamista. Oiva-huomioihin yrittäjät toivovat kirjattavaksi myös positiivisia havaintoja yrityksen toimintatavoista. Tarkastustuloksien julkisuudelle annetaan aikaraja, joka estää esimerkiksi yli kaksi vuotta vanhojen tulosten näkymisen enää julkisesti.</p>	<p>Evirassa käsitellään ja arvioidaan näitä kehittämistarpeita Oiva-järjestelmän kehittämistyön yhteydessä.</p>

3. KEHITTÄMISTARVE

Lihatuotteiden alihankintaketjussa on useista eri alihankkijoista koostuvassa palveluketjussa haasteita saada tuotteisiin valmistuttajan/tuottajan kannalta oikeat, pakkausmerkintälainsäädännön edellyttämät merkinnät. Eri alihankkijoilla on erilainen käsitys oikeista toimintatavoista ja heidän mukaansa myös viranomaisohjeet eroavat eri alueilla.

Esitys	Jatkotoimenpiteet
<p>Elintarvikevalvontaa suorittavien viranomaisten suunnalta toivotaan lisää ohjeistusta alihankintaketjun toimijoille ja valvonnalle siitä, mikä olisi ketjun hyvä toimintatapa tässä kysymyksessä.</p>	<p>Eviran edustajien mukaan tuotteen merkinnöistä vastaa se toimija, jonka nimellä tuotetta myydään. Kunkin ketjun osan on välitettävä tarvittavat tiedot seuraavalle taholle. Lainsäädäntö tai viranomainen ei määrittele, kuka ketjussa tekee lopulliset pakkausmerkinnät. Ketjun osien on sovittava siitä keskenään.</p> <p>ProAgria Etelä-Savo toimittaa kuvauksen lihatuotteiden alihankintaketjussa esiintyvistä pakkausmerkintäongelmista Eviralle. Selvitetään, voidaanko aihetta avata tarkemmin Eviran uudistettavassa pakkausmerkintämateriaalissa.</p> <p>ProAgria Etelä-Savo tuottaa ”hyvän toimintatavan ohjeen” raakalihan pakkausmerkintöihin alihankintaketjussa. Eviran PK-elintarvikeneuvontanhanke avustaa asiantuntijapanoksellaan ohjeen sisällön tuottamisessa.</p>

4. KEHITTÄMISTARVE

Valvonnan yhteydessä elintarvikeyrityksen pitää pystyä osoittamaan käyttämiensä elintarvikekontaktimateriaalien kelpoisuustodistukset, jotka eivät saa olla kolmea vuotta vanhempia. Yrittäjiltä on saatu esimerkkejä, että valvonnan yhteydessä kelpoisuustodistuksia olisi edellytetty osaksi yritysten omaavaltodokumentteja, vaikka yritykset pakkauttavat tuotteensa alihankintana toisessa valvotussa elintarvikehuoneistossa/laitoksessa.

Esitys	Jatkotoimenpiteet
<p>Kelpoisuustodistus vaaditaan vain yrityksen itse käyttöönsä hankkimista kontaktimateriaaleista. (Ei esimerkiksi suoramyyntiyritykseltä, joka ei itse hanki pakkausmateriaalejaan vaan pakkausmateriaali tulee alihankintana tuotteet pakkaavalta yritykseltä.)</p> <p>Todistukseksi riittäisi pakkaustarvikkeiden valmistajan myyntierän päälle tekemä merkintä elintarvikehyväksytystä materiaalista. (Esimerkiksi kertakäyttöhansikkaat, joita joudutaan ostamaan satunnaisesti useista eri paikoista.)</p>	<p>Viranomaiset totesivat, että kontaktimateriaalien kelpoisuustodistusta valvotaan toimintaketjussa pääsääntöisesti vain kerran. Keskustelun pohjalta Eviran edustajat tarkensivat: ”Kolme vuotta on suositus, koska siinä ajassa lainsäädäntö usein muuttuu. Usein myös esimerkiksi pakkausmateriaalin raaka-aine tai sen koostumus voi muuttua. Jos on saanut kontaktimateriaalin toimittajalta esimerkiksi sähköpostilla tiedon, että kontaktimateriaalin kelpoisuustodistuksen/ vaatimustenmukaisuusilmoituksen tiedot eivät ole muuttuneet, niin samaa dokumenttia voi käyttää. Suositus on siis varmistaa asia vähintään kolmen vuoden välein.”</p> <p>Jos laitos ostaa materiaalit suoraan valmistajalta/maahantuojalta, niin vaatimustenmukaisuusilmoitus tulee olla myös laitoksessa. Jos suoramyyntiyritystä ostaa materiaalit esim. tukusta, niin riittää materiaalin mukana löytyvät tiedot (soveltuvuudesta elintarvikekäyttöön), joita voi tarvittaessa tarkentaa pyytämällä esim. sähköpostilla lisätietoa tukusta.</p> <p>Jos suojakäsineiden pakkauksesta löytyy esimerkiksi vain malja-haarukka -tunnus, niin rasvaisia ja happamia elintarvikkeita käsiteltäessä tulee varmistaa hansikkaiden valmistajalta/myyjältä soveltuvuus kyseiseen käyttöön.</p>

5. KEHITTÄMISTARVE

Eläinkuljetusten toteuttamiseen tarvitaan yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta eläinkuljettajan tutkinto.

Esitys	Jatkotoimenpiteet
<p>Tainnuttajatutkinto antaa pätevyyden käsitellä teurastamon eläimiä. Jatkossa tainnuttajatutkinto antaisi suorittajalleen pätevyyden kuljettaa tainnuttajan työpaikkana toimivalle teurastamolle noudettavia eläimiä tai tainnuttajatutkintoa voisi täydentää eläinkuljetusten osalta nykyistä tutkintomenettelyä kevyemmällä menettelyllä.</p> <p>Yrittäjä/tuottaja saisi kuljettaa omia eläimiään rajoituksetta suoritettuaan todistettavasti eläinkuljettajakoulutuksen, kuitenkin ilman varsinaista tutkintotodistusta.</p>	<p>Keskustelussa todettiin, että sekä eläinten lopetus- että kuljetuslainsäädännön edellyttämiin lupiin ja todistuksiin liittyvät vaatimukset tulevat suoraan EU-lainsäädännöstä. Näistä ei ole mahdollista poiketa kansallisesti.</p>

6. KEHITTÄMISTARVE

Tainnuttajatutkinnon näyttökokeen voi tällä hetkellä ottaa vastaan vain kolme henkilöä eri oppilaitoksista. Tämä hankaloittaa eri puolilla maata sijaitsevien laitosten toimintaa, kun näyttötutkintoaikoja on haasteellista saada järjestymään. Toiminta on myös pitkien matkojen takia kustannustehotonta.

Esitys	Jatkotoimenpiteet
Tarkastuseläinlääkäri voi antaa väliaikaisen tainnutusluvan, jolloin hänellä voisi olla jatkossa oikeus/pätevyys ottaa vastaan myös tainnuttajatutkinnon näyttö.	ProAgria Etelä-Savo tekee ko. sisällön mukaisen esityksen lausuntokierroksella olevaan lakiin eläinten hyvinvoinnista.

7. KEHITTÄMISTARVE

Teurastamalla (lintu/sika) syntyvä jätevesi pitää puhdistaa, vaikka sian ja siipikarjan teurasjätteet saa Etelä-Savon alueella haudata. Omalla tilalla kuolleita eläimiä saa polttaa, mutta teurasjätteinä syntyviä eläinten osia ei. Mihin perustuvat näiden käytäntöjen riskiperusteisuudet?

Esitys	Jatkotoimenpiteet
Voitaisiinko toiminnan laajuutta huomioida paremmin laitoskohtaisessa valvonnassa näiden esimerkkitalanteiden osalta? Molemmat tulkinnat aiheuttavat pienimuotoisessa toiminnassa kohtuuttomia kustannuksia.	Kyseiset vaatimukset perustuvat EU:n sivutuoteasetukseen (1069/2009). Valitettavasti sivutuoteasetuksessa ei riskiperusteisuus toteudu joka tilanteessa toivotulla tavalla. Kansallisessa lainsäädännössä on huomioitu kaikki mahdolliset helpotukset asetuksen vaatimuksiin. Sivutuoteasetus kieltää kaiken teurasjätteen tilatason polton, mutta sallii kokonaisten kuolleiden eläinten polton. Kuolleiden eläinten polton sallimisella on haluttu varmistaa, että tiloilla on mahdollisuus hävittää kuolleet, mahdollisesti sairaat, eläimet ilman kohtuuttomia kustannuksia. Teurasjätteen polttoa ei katsota liittyvän vastaavaa tautiriskiä, joten sen polttoa ei ympäristösyistä ole haluttu tiloilla sallia.

8. KEHITTÄMISTARVE

Vesinäytteiden ottamistiheys ja -laajuus vaihtelee ja ohjeistus muuttuu valvojittain/valvontakäynneittäin.

Esitys	Jatkotoimenpiteet
Elintarvikehuoneistojen ja laitosten vesinäytteiden oton selkeämpi ohjeistus, valvonnan tason ”keventäminen” riskiperusteisesti ja toiminnan laajuus huomioiden.	Eviran vesiohje on ollut juuri lausuntokierroksella ja valmistunut. Jatkossa näytteiden määrä riippuu tuotteista, tuotemäärästä ja muista riskeistä (esim. veden käsittely), eli valvonta muuttuu riskiperusteisemmaksi. Näemme jatkossa käytännössä, tuoko uusi vesiohje toivottua byrokratian keventymistä.

4.

Johtopäätökset

Kaikkia ryhmiä yhdistivät monet asiat. Tärkeänä pidettiin, että kirjaaminen valvontaa varten tehdään vain asioista, joilla on vaikutusta elintarviketurvallisuuteen tai jäljitettävyyteen. Tarpeellisen tiedon kirjaamista yhteen kertaan ja yhteen paikkaan pidettiin tärkeänä niin viranomaisten kuin viljelijöidenkin näkökulmasta. Myös digitalisaation tuomat mahdollisuudet nähtiin tärkeänä hyödyntää byrokratian keventämisessä ja sujuvoittamisessa. Kuitenkin digitalisaation hyödyntämisessä on tärkeää muistaa vastuu ja valtuutuskysymykset. Keskeinen asia oli myös tavoite siitä, että pystyttäisiin luomaan yhdessä (viljelijät/yrittäjät, viranomaiset, toimijaverkosto) laadukkaampi ja varmempi järjestelmä kuin muilla mailla. Järjestelmällä voimme todentaa asiakkaille, että meillä on tarjota kansallisesti ja kansainvälisesti parhaat elintarvikkeet.

Elintarvikeryhmä osallistui tämän hankkeen kaltaiseen byrokratianpurkutyöskentelyyn ensimmäistä kertaa. Jäikin tunne, että hanke päättyi vaiheessa, jossa vuoropuhelu yrittäjien ja viranomaisten välillä oli saatu vasta parhaaseen vauhtiin. Tiedon lisäämiseksi, valvonnan yhdenmukaistamiseksi ja yhteisen ymmärryksen kehittämiseksi eri toimijoiden välillä tarvitaan jatkossakin tiivistä keskustelua. Toimenpiteet etenevät vain, jos nykyiselle työskentelytavalle saadaan jatkoa. Olisiko uusi Ruokavirasto jatkossa oikea taho luomaan foorumeja tällaiselle yhteistyölle?

Työskentelyssä on jatkossa tarve päästä entistä enemmän irti toimijakohtaisista ajattelunsiiloista ja kääntää katse yhdessä siihen, kuinka monilla tavoin erinomainen elintarviketuotannon valvontajärjestelmämme voi tuottaa kilpailuetua suomalaiselle tuotannolle. Mitä lisäarvoa se tuottaa asiakkaalle ja kuinka osaamme sen lisäarvon tuoda esille ja hyödyntää?

Hankkeen parasta antia olivat yhteiset työryhmien purkutilaisuudet, jossa kaikki ryhmät olivat yhtäaikaaisesti paikalla. Näissä tilanteissa opittiin ja saatiin tietoa ja ideoita toinen toistemme aihealueista ja yhteisessä tekemisessä alkoi hahmottua tulevaisuuden näkyä koko ruokaketjun yhdenmukaisemmasta valvontajärjestelmästä. Kasviryhmä käänsi työssään elintarvikevalvonnan Oiva-valvontajärjestelmän haasteet eduiksi ja visioi Kasvi-Oivan palvelemaan vientimarkkinoilla tarvittavaa laadunhallintaa ja tuottamaan suomalaisille elintarvikkeille kilpailuetua.

Kokonaisuutena hanke tuotti runsaasti byrokratian purkamiseen ja hyödyntämiseen liittyviä kehittämissesityksiä. Suureen osaan näistä esityksistä on löytynyt vastuunkantaja ja asioiden edistäjä. Kasvi-Oiva ja arktisuuden brändäys ovat niin isoja asioita, että näiden edistäminen vaatii jatkokeskustelua sekä usean toimijan vahvaa panosta, jotta asiat konkretisoituvat.

LIITTEET

Maito- ja lihanautatyöpajojen yhteenvetomatriisi

Byrokratian keventämisen kehittämiskohde	Toimenpiteen kuvaus	Vastuutaho
1. Nautaeläinrekisterin eläinilmoitus- ten kirjaamisen kehittäminen	Kirjaukset Minun Maatilani-sovel- luksen kautta, rajapinnat muihin ohjelmiin viljelijän oikeusturva huo- mioituna. Eviran eläintietojärjestelmän uudistus vuonna 2020.	Nautaeläinrekisterin kehittäminen jatkuu Mtechin ja Eviran kanssa yh- teistyössä.
2. Lammis- ja vuohiohjelmistojen ja rekisterien kehittäminen	Lammis- ja vuohiohjelmiston uu- distuksen myötä tulee kehittää yksi ainoa tietokanta tai sovellus, johon kaikki tarvittavat tiedot lammis- ja vuohitilojen eläinilmoituksiin, ter- veysvalvontaan, ketjuinformaatioon, tuotosseurantaan (teuraspainot sekä luokitukset) ja jalostuslaskentaan saa- daan kootusti. Eviran eläintietojärjestelmän uudistus vuonna 2020. WebLammis-ohjelmisto vanhenee 2020 ja tämän jälkeen Mtechillä ei ole ohjelmaa lampaille.	Evira ja Mtech
3. Manuaalisen (paperisen) eläinluet- telon lakkauttaminen Kansallisesti säädetty manuaalisen (paperisen) eläinluettelon säilyttämi- nen, ylläpitäminen ja eläinilmoitusten kirjauksien tekeminen siihen 3 päivän sisällä koetaan turhiksi.	Toukokuun 2018 alussa MMM tie- dotti, että erillistä nautaeläinluettelo ei enää tarvitse ylläpitää, jos tekee tapahtumailmoitukset (esim. eläimen syntymä tai poisto) sähköisesti 7 päi- vän kuluessa suoraan nautarekisteriin. Muutos koskee sähköistä rekisteriä hyödyntäviä tiloja, joita on valtaosa tiloista. Lomakkeella ilmoitettavia eläin- tenpitäjiä muutos ei koske. Luonnos asetusmuutokseksi lähti lausunnoille toukokuun 2018 alussa. Asetus on tarkoitus saattaa takautu- vasti voimaan vuoden 2018 alusta ja se otetaan huomioon kuluvaan vuoden valvonnoissa. Ruotsissa on vastikään tehty vastaava muutos.	MMM
4. Nautojen poisto- ja siirtoilmoituk- set teurastamojen tehtäväksi.	Viljelijä ilmoittaa poistettavat eläi- met välittäjälle ja välittäjä vahvistaa alkuperäkselyn perusteella haettavat eläimet. Välitysautossa automaatti- lukija identifioi eläimet (eMerkki) ja tunnistaa autoon lastattavat ja sieltä vastaanottavalle taholle poistetut eläimet.	MTK:n lihavaliokunta yhdessä teuras- tamojen kanssa
5. Kaikki korvamerkki (pää- ja apumer- kit) etäluettaviksi, jos poisto- ja siir- toilmoitukset tekee teurastamo.	Välitysautossa automaattilukija iden- tifioi eläimet (eMerkki) ja tunnistaa autoon lastattavat ja sieltä vastaanot- tavalle taholle poistetut eläimet.	eMerkki-työryhmä, Mtech, MTK, Evira ja viljelijät
6. Nasevan kehittämistyön jatkaminen	Nasevan sujuvan käytön ja sen hyö- tyjen selkeyttäminen tuottajien suun- taan	MTK:n maitovaliokunta

<p>7. Päälekkäisen kirjanpidon vähentäminen</p> <p>Rehukirjanpito:</p> <p>Eläinlääkintä:</p>	<p>Verokirjanpidosta löytyvät kuitit tulee riittää dokumentoinniksi.</p> <p>Rehureseptit löytyvät jo virallisilta rehualan toimijoilta. Tilojen välisessä kaupassa riittää verokirjanpidosta löytyvä kuitti</p> <p>Verokirjanpidosta löytyvät jo kuitit ja lääkeluovutuslomake.</p>	<p>Eviran kirjaamisopas</p> <p>MTK:n lihavaliokunta yhdessä MTK:n eläinlääkärin kanssa kokoaa tarvittavan työryhmän ja vie asiaa eteenpäin</p> <p>MTK:n maitovaliokunta kutsuu koolle palaverin Nasevan kehittämiseksi ja samalla viedään eteenpäin lääkekirjanpidon yksinkertaistamista.</p>
<p>8. Valvontakäynnistä ilmoitettava aina vähintään 48 h ennen valvontaa</p>	<p>Nykyinen lainsäädäntö: Tukivalvonnasta voidaan ilmoittaa EU-säädösten mukaan etukäteen, jos ennalta ilmoittaminen ei vaaranna tarkastuksen tarkoitusta. Jos tarkastuksesta ilmoitetaan tuenhakijalle etukäteen, ilmoittamisessa on pyrittävä mahdollisimman lyhyeen ilmoitusaikaan.</p> <p>Eläinperusteisten tukien valvonnasta saa ilmoittaa EU-säädösten mukaan enintään 48 tuntia ennen valvonnan suorittamista. Jos eläinperusteisten tukien valvonnan yhteydessä suoritetaan myös täydentävien ehtojen paikalla tehtävä tarkastus, tarkastuskäynnistä ei voida ilmoittaa ennalta, mikäli täydentäviin ehtoihin sovellettavassa lainsäädännössä edellytetään ilman ennakkoilmoitusta suoritettavaa tarkastuskäyntiä.</p> <p>Peltoalaperusteisten tukien valvonnasta voidaan EU-säädösten mukaan ilmoittaa enintään 14 vrk ennen tarkastuskäyntiä.</p>	<p>MMM</p>
<p>9. Tukiseuraamuksissa kotieläin- ja peltopuoli tulee erottaa toisistaan.</p>	<p>Täydentävien ehtojen lainsäädäntöä tulee muuttaa niin, että peltoalaan kohdistuvista seuraamuksista tulee aiheutua seuraamus vain peltoalaperusteisiin tukiin, ja vastaavasti eläinpuolen vaatimuksen laiminlyönnistä vain eläinperusteisiin tukiin.</p>	<p>MMM</p>
<p>10. Valvontojen yhdistäminen täytyy miettiä tarkemmin</p>	<p>Missä laajuudessa valvontojen yhdistäminen on tarpeellista ja missä laajuudessa se voi olla taakaksi viljelijälle? Luomusektori on vastustanut, että tuotantotarkastus ja muiden tukien tarkastus tehtäisiin samalla kertaa.</p>	<p>Evira, Mavi</p>

Peltotyöpajan yhteenvetomatriisi

Byrokratian keventämisen kehittämiskohde	Toimenpiteen kuvaus	Vastuutaho
Kasvi-Oiva	<p>1. perustaso = tukiehtojen täyttyminen</p> <p>2. keskitaso = tukiehtojen lisäksi markkinoiden vaatimukset, auditointi</p> <p>3. korkein taso = tukiehtojen lisäksi vientimarkkinoiden vaatimukset, auditointi</p> <p>Kaikille toimijoille laatujärjestelmä, jossa kuvataan, miten täytetään perustason vaatimukset, lisäksi markkinälähtöiset vaatimukset. Luottamuksen ilmapääri ja tiedon luotettavuus kaikilla tasoilla on erittäin tärkeää. Valvonta 100 %?</p>	Evira, Mavi, MMM
Tukien hakemisen yksinkertaistaminen	<p>Monitoroinnin perusteella tehdään tukiehdotus.</p> <p>Keväällä viljelijä tekee viljelysuunnitelman Vipu-järjestelmään. Kesän aikana monitoroidaan peltoja, jonka perusteella syntyy tukiehdotus syksyyn mennessä. Viljelijä korjaa tarvittavat asiat tukiehdotukseen ja palauttaa viranomaiselle. Tukiehdotus on verrattavissa veroehdotukseen.</p>	Mavi, MMM
Tukiehtojen yksinkertaistaminen	<p>Tilatuen ja luonnonhaittakorvauksen ehdoiksi esitetään vain monitoroivissa olevia tietoja.</p> <p>Täydentävät edot ja siihen liittyvän lainsäädännön noudattaminen laatujärjestelmään. Luonnonhaittakorvauksen porrastusta esitetään poistettavaksi. Karjatilalle aiheutuva luonnonhaitta korvattaisiin karjalle aiheutuvan haitan perusteella. Aktiiviviljelijän määritelmä perustuu ehdotuksessa 2-lomakkeen myyntituloihin esim. kahdelta vuodelta.</p> <p>Ympäristötuki: Perustuki perustuu ehdotetussa mallissa tilatason toimenpiteisiin. Torjunta-aineiden käyttökoulutus ja ruiskujen testaus sekä viljavuustutkimukset olisivat käytännön toimenpiteitä edelleen. Valvonta/tietojen tallennus Vipu-palveluun.</p> <p>Lisätoimenpiteet kohdennetaan toteutuneisiin toimenpiteisiin. Enää ei edellytetä etukäteen sitoutumista vaan toimenpiteet todetaan syysilmoituksella; esim. kerääjäkasvit, talviaikainen kasvipeitteisyys, ravinnetaselaskelmat.</p> <p>Luomusopimukset: Luomusitoumuksella mahdollisuus siirtää vain osa tilasta luomuun ja saada luomutuki luomumenetelmin viljellyille pelloille. Maisemointi ym. erillään normiviljelystä.</p>	Mavi, MMM

<p>Vipu-palvelun kehittäminen koko elintarvikeketjua palvelevaksi digi-alustaksi</p>	<p>Alusta voisi toimia siten, että viljelijän sopimuskumppani voisi nähdä viljelijän tietoja ja tallentaa myös tarvittavia tietoja esim. sopimuksiin ym. liittyen.</p> <p>Viljelijä tallentaisi järjestelmässä omia tietojaan sekä seuraisi muiden tallentamia tietoja sekä vierailuja. Viljelijä jakaa käyttö- ja katseluoikeudet eri tahoille.</p> <p>Viranomaiset, suorittaisivat valvontaa, tuottaisivat neuvontaa ja pitäisivät yllä ajankohtaiset ohjeet Vipu-palvelussa. Alusta kaikkien viranomaisten käytössä.</p>	<p>Mavi</p>
<p>Monitorointi</p>	<p>Monitorointi. Sentinel -satelliittien tuottama aineisto pohjana. Säännöllinen arviointi tukien maksatuksen perusteeksi. Koskee EU:n rahoittamia ja osarahoittamia pinta-alaperusteisten tukien maksatuksia. Mahdollisuus tarkastaa paikan päällä, jos asiat eivät selviä monitoroinnilla. Viljelijän ilmoituksena kasvulohkopiirros järjestelmään. Esim. ravinteiden käyttö, kasvinsuojeluaineiden käyttö jäävät pois. Riippuu seuraavasta tuen määräytymisperusteista, miten käytännössä toimii. https://www.sentinel-hub.com/blog/sentinel-playground</p> <p>Monitoroinnin myötä voidaan luopua 5 %:n valvontavelvoitteesta. Ainoastaan ne ehdot, joita ei voida kartalta havainnoida tehdään paikan päällä. Kesän 2018 kasvipeitteisyysvalvonnassa sovelletaan karttapohjaa.</p>	<p>Mavi, MMM</p>
<p>Kasvi-Oiva rakenteen kehittäminen</p>	<p>Ehdotus on, että laatujärjestelmään ja Kasvi-Oivaan otettaisiin mukaan tukien noudattaminen. Tässä voi nähdä kaksi tarkastelukulmaa: yleinen ja yrittäjälle yksityiskohtaiset toimenpideehdotukset. Lähtökohtaisesti kerran vuodessa alkutuotannon toimijalle Oiva-arviointi. Kasvi- ja viljatuotannon asioita voisi lisätä kriteeriksi tarvittaessa omavalvontasuunnitelman kautta. Tavoitteena, että viranomaisten analysointipalvelua voidaan hyödyntää markkinoinnissa. Esim. siementuotannossa otetaan omavalvontanäytteitä, jotka analysoidaan Evirassa.</p>	<p>Evira, Mavi, MMM, eri toimijat</p>

<p>Avoim data</p>	<p>Asiakas kaipaa entistä enemmän tietoa. Millä informaatio saadaan asiakkaalle? Kun toiminta kunnossa, mistä tieto löytyy? Ratkaisuna laatujärjestelmä ja Kasvi-Oiva. Joka paikassa pystyttävä löytämään oikea tieto. Tavoitteena tulee olla, että valvonnasta saatu tieto voidaan hyödyntää toiminnassa ja tiedon avulla voidaan todentaa elintarviketuotteen turvallisuutta, jäljitettävyyttä, jne. loppuasiakkaalle. Avoimen datan hyödyntäminen onnistuu luomalla rajapinnat tiedonvälitykselle. Viranomaiset keskittyvät valvontaan ja avoin data luovutetaan pyynnöstä ja korvausta vastaan.</p> <p>Etuina ovat viranomaistyön helpotuminen. Viljelijälle mahdollistuu myös lisätulojen saaminen avoimen datan hyödyntämisessä tuotteeseen syntyneen lisäarvon kautta. Tietojärjestelmien yhteistyön kehittämishankkeita on LUKE:lla ja malleja löytyy maailmalta. Viljelijän ja viranomaisen yhteistyötä varten ollaan kehittämässä palvelutietovarantoa esim. suomi.fi -sivustoille.</p> <p>Tiedon hyödyntäminen markkinoinnissa vaatii suunnittelua ja toimenpiteitä koko viranomais- ja jalostusketjussa.</p>	<p>Mavi, Evira, MMM, eri toimijat</p>
<p>Arktisuuden brändäys</p>	<p>Rakennetaan arktisuuden brändäys jatkossa jopa sertifikaatiksi. KasviOivan, avoimen datan ja laatujärjestelmän lisäksi auditointi mukana varmistamassa kokonaisuuden toimivuutta.</p> <p>Avoimen datan avausta: viljelijän ja markkinan välisessä tiedonvälityksessä ei hyödynnetä viranomaisen keräämää tietoa täysimääräisesti. Toisin päin ajateltuna myöskään viranomaiset eivät hyödynnä viljelijän ja jatkojalostajan/markkinoiden välistä tietoa.</p> <p>Suomen järjestelmän pitäisi auttaa havaitsemaan meidän erinomaiset tuotteemme: esim. kaura, ruis, erikoismallasohra tiukasti segmentoidulle markkinalle.</p>	<p>Evira, Mavi, MMM, eri toimijat</p>

Luomutyöpajan yhteenvetomatriisi

Byrokratian keventämisen kehittämiskohde	Toimenpiteen kuvaus	Vastuutaho
Laatujärjestelmän hyödyntäminen osana luomusuunnitelmaa ja yhteiset toimintatavat	Viljelijöiden välillä on vaihtelua asioiden kirjaamisessa. Joka portaassa pitäisi pyrkiä yhteiseen ymmärrykseen ja luoda mahdollisimman sujuva toimintatapa. Tärkeintä on säilyttää kuluttajan uskottavuus luomutuotantoon. Käytännön esimerkki: Rypsin viljelysovimukseen tarvittavat asiakirjat voivat olla vaikeita hahmottaa luomuviljelyn alkuvaiheessa. Vaatimuksenmukaisuusvakuutuksen ja luomutodistuksen liittäminen erän mukaan vaatii uudelta luomutoimijalta paneutumista asiaan. Kenen velvollisuus on ohjata uutta toimijaa tässä toiminnassa? Dokumentointi on tärkeintä jäljitettävyyden ja tuoteturvallisuuden takaamisen takia. Vertaistukea tarvitaan, jotta pärjätään kaikessa dokumentoinnissa luomuun liittyen.	Viljelijät, tuleva Ruokavirasto, luomuasiantuntijat
Luomuvälvonnasta valmennukseen	Valmentavassa otteessa on tärkeintä selkeä työnjako valvonnan organisaatioketjun eri toimijoiden kesken. Tarkastajalle pitää selkeästi antaa lupa opastaa yksittäistä toimijaa luomutuotantotarkastukseen liittyvien vaatimusten toteuttamisessa. Valmennukseen osallistuvat kouluttajat, neuvojat, tutkijat, asiantuntijat, virkamiehet ja luomuviljelijät. Myös tarkastajan rooli valmentavan otteen eteenpäin viemisessä tulee nähdä toimintaa vahvistavana ja parantavana lenkinä.	Valmentava ote lähtee esimerkiksi Eviran johdosta! -> Malli maakunnille! Mukana kaikki luomuasiantuntijatahot
Tiedon hallinta ja digitalisaatio	Kirjataan tiedot yhden kerran ja yhteen paikkaan. Ehdotuksena on VIPU-palvelun kehittäminen luomuvälvontaan ja luomusitoumuksen hakuun ja hallintaan sopivaksi. Viljelysuunnitteluohjelmien ja luomudokumentoinnin yhteensovittamisessa Vipuun on oltava tarkkana, jotta vahingossa tehdyt virheet eivät aiheuta turhia seuraamuksia viljelijälle. Yhdessä sovitut käytännöt tarvitaan ennen toiminnan käynnistämistä. Kun nautarekisteriä uudistetaan, niin sinne pitäisi saada luomustatusmerkintä mukaan sekä erillinen merkintä mahdolliseen huomioon esim. markkinointikiellon, huomautuksen tms. varalta.	Mavi, Mtech

Elintarviketyöpajan yhteenvetomatriisi

Byrokratian keventämisen kehittämiskohde	Toimenpiteen kuvaus	Vastuutaho
<p>Oiva-järjestelmä pienten toimijoiden kannalta: Tarkastuksen kokonaistulos määritty tarkastettujen asiakokonaisuuden huonoimman arvosanan kautta. Yksittäiset heikommat tulokset näkyvissä pitkään.</p>	<p>Evirassa käsitellään ja arvioidaan näitä kehittämistarpeita Oiva-järjestelmän kehittämistyön yhteydessä.</p>	<p>Evira</p>
<p>Lihatuotteiden alihankintaketjussa on useista eri alihankkijoista koostuvassa palveluketjussa haasteita saada tuotteisiin valmistuttajan/tuottajan kannalta oikeat, pakkausmerkintälainsäädännön edellyttämät merkinnät. Eri alihankkijoilla on erilainen käsitys oikeista toimintatavoista ja heidän mukaansa myös viranomaisohjeet eroavat eri alueilla.</p>	<p>Toimitetaan kuvaus lihatuotteiden alihankintaketjussa esiintyvistä pakkausmerkintäongelmista Eviran <i>Tuulikki Lehdolle</i>.</p> <p>Toimitetaan ”hyvän toimintatavan ohje” raa’an lihan pakkausmerkintöihin alihankintaketjussa.</p>	<p>ProAgria Etelä-Savo</p> <p>ProAgria Etelä-Savo ja Eviran PK-elintarvikeneuvontahanke</p>
<p>Tainnuttajatutkinnon näyttökokeen voi tällä hetkellä ottaa vastaan vain kolme henkilöä eri oppilaitoksista. Tämä hankaloittaa eri puolilla maata sijaitsevien laitosten toimintaa, kun näyttötutkintoaikoja on haasteellista saada järjestymään. Toiminta on myös pitkien matkojen takia kustannustehotonta.</p>	<p>Tehdään ko. sisällön mukainen esitys lausuntokierroksella olevaan lakiin eläinten hyvinvoinnista.</p>	<p>ProAgria Etelä-Savo</p>

Eviran näkemyksiä hankkeen työhön ja viljelijätyöryhmien ehdotuksiin

Yleistä

Raportin tuottaneessa ”hyötybyrokrania”-hankkeessa on tehty arvokasta työtä sääntelyn ja valvonnan hyödyntämismahdollisuuksien tunnistamiseksi maatala- ja maaseutuyritysten toiminnassa ja johtamisessa. Erityistä kiitosta ansaitsevat hankkeen viljelijätyöryhmät perusteellisesta paneutumisestaan sääntelyn ja byrokratian hyötynäkökohtiin ja toiminnan järjeistämiseen ja sujuvoittamiseen. Etelä-Savo on tuottajien aloitteesta toiminut edelläkävijänä asiakastarpeesta syntyneestä elinkeinon ja viranomaisten yhteistyöstä, ja onnistunut erinomaisesti myös tuoreessa lähestymistavassaan byrokratian hyödyntämisestä ja käyttämisestä toimijan tukena ja lisäarvona yritystoiminnalle.

Työryhmien työssä on ansiokasta myös se, että niissä on onnistuttu kirkastamaan ja kiteyttämään tärkeimmät kehittämiskohteet, laadittu niille toimenpide-ehdotukset ja määritelty jatkotoimenpiteille askelmerkit ja vastuutahot. Työryhmien vastuunotto tässä on arvostettavaa – ehdotuksia ei ole jätetty ilmaan, vaan tämän pitkäjänteisyyttä vaativan kehittämistyön eteenpäinmenoa on haluttu erityisesti varmistaa.

Evira toteaa, että käsitteellisesti nykyisin epätoivotuksi koettu byrokrania-sana on merkinnyt alkuaan myös toiminnan laadun varmistamista. Sillä on ollut myönteinen merkitys myös viranomaisten toiminnan avoimuutena, läpinäkyvyytenä ja ennakoitavuutena sekä tasapuolisena ja yhdenmukaisena kansalaisten ja toimijoiden kohteluna.

On hyvä havaita, että hyvä sääntely ja vaatimukset voivat olla myös hyvä kumppani toimijoille ja viranomaisille. Tarpeellinen ja hyvä sääntely tähtää ruokaketjussa elintarvikkeiden turvallisuuteen ja laatuun, yritysten kilpailukykyyn ja resurssien viisaaseen käyttöön edistäen kestävästä ruoantuotantoa. Lainsäädäntö on strategisesti tärkeä työkalu vastuulliselle yrittäjälle – se antaa ryhtiä, tukea ja turvaa hyvillä toimijoille, tarjoaa heille tuulensuojaa ja ”vastuullisuuden viitan hartioille” – menestymisessä on kysymys luottamuksesta, luottamusluvasta ja luotettavuuden osoittamisesta. Hyvä sääntely ja ohjeistus on valmisteltu yhdessä ruokaverkoston toimijoiden ja asiakkaiden kanssa vaihtoehtoja ja vaikutuksia laajasti arvioiden. Se on laadukasta, helposti ymmärrettävää ja käyttöön otettavaa. Tarpeellinen sääntely siivoaa markkinoilta vilpilliset toimijat tehokkaasti ja kannustaa vastuullisesti toimivia kestävässä kasvuun. Sääntelyn lisäksi sen tarkoituksenmukainen toimeenpano ja valvonta on keskeisen tärkeää – hyvänkin sääntelyn tavoitteet voivat jäädä toteutumatta, jos toimeenpano on huono. Edistyksellistä olisi liittää lakeihin ”palvelupaketti” siitä, mitä yrittäjän tulee sääntelyn johdosta ottaa huomioon.

Maito/nauta -työryhmän esitykset

- Maito- ja nautatyöryhmän toimialalla osa hallinnollisen taakan purkua edellyttäisi edelleen säädösmuutoksia joko EU- tai kansallisella tasolla. Tästä näkökulmasta myös maa- ja metsätalousministeriön (MMM) sitoutuminen tavoitteeseen on avainasemassa. MMM onkin tehnyt kokonaisuutena paljon työtä norminpurun kärkihankkeessa tällä sektorilla ja pyrkinyt aktiivisesti vaikuttamaan EU:n säädöstyöhön mm. täydentävien ehtojen sääntelyssä sekä EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) tulevan ohjelmakauden valmistelussa.
- Sääntelyn lisäksi hallinnollisten prosessien sujuvoittaminen on tällä sektorilla tärkeää. Tämä edellyttää monin paikoin nykyistä paremmin toimivia, käyttäjäystävällisiä ja keskenään keskustelevia tietojärjestelmiä, joista saadaan myös tarvittavaa tietoa toiminnan kehittämiseen. Koko tuotantoketjun laadun varmistamiseksi ja markkinoinnin edistämiseksi tarvitaan viranomaistiedon ja elinkeinon keräämän tiedon yhdistelemistä. On saatava aikaan toimivat yhteydet eri järjestelmien kesken, jos halutaan päästä avoimeen dataan ja siihen, että kirjataan vain ”yhdet tiedot, yhteen kertaan, yhteen paikkaan”, kuten maito/nauta -työryhmän esittämässä hyvässä päämäärissä painotetaan.
- Tähän on käytännössä vielä matkaa. Hallinnonalallamme on asiassa vireillä paljon hyvää työtä, mutta kehittämiseen tarvitaan vielä nykyistäkin vahvempaa yhteistä tavoite- ja tahtotilaa, koska tavoitteessa onnistuminen edellyttää myös kehittämisosaamisen ja resursoinnin varmistamista koko hallinnonalalla ja myös laajemmin valtionhallinnossa.

- Myös muihin tämän viljelijätyöryhmän päätavoitteisiin – keskinäinen luottamus ja elintarviketuotannon turvaaminen Suomessa – on helppo yhtyä. Tarvitaan luottamusta viranomaisten ja toimijoiden kesken, mutta myös luottamusta ruokaketjun ja elinkeinon toimijoiden kesken. Evira toteaa, että luottamus viljelijään on viranomaisten lähtökohta sääntelyssä, ohjeistuksessa ja valvonnassa, onhan käytännön kokemuksen ja monin tavoin ja tilastoin osoitettavissa, että suomalainen tuottaja ja ruokaketjun toimija haluaa toimia vastuullisesti ja oikein, ja onnistuu siinä valtaosaltaan hyvin. Poikkeuksiakin valitettavasti on, ja niihin puuttuminen on kaikkien etu, mutta pääosin pääsemme yhdessä tekemisen, aktiivisen tiedonvaihdon sekä keskinäisen valmennuksen ja oppimisen keinoin yhä parempiin tuloksiin edistämällä yhtä aikaa alan menestymistä ja elintarviketurvallisuutta sekä tehokasta resurssien käyttöä yritysissä ja viranomaisissa.
- Maito/nauta -työryhmä on nostanut esityksessään esiin useita byrokratianpurun tavoitteisiin alusta asti sisältyneitä kipupisteitä seuraavasti:
 - Toimialan tietojärjestelmien sekä rekisterihallinnon, erityisesti eläinrekisterien ja niihin liittyvien sovellusten (mm. ”Minun maatilani”) sisällölliset ja hallinnolliset kehittämistarpeet eri eläinlajien osalta sekä kirjanpito-vaatimukset, koskien mm. rehukirjanpitoa.
 - Eläinten syntymä-, siirto- ja poistoilmoitusten aikataulut, eläinluetteloa, eläinten korvamerkkejä, valvonnan neuvonnallisuutta ja varhaisen varoittamisen järjestelmää sekä valvontakäyntien ennalta ilmoittamista ja tukiseuraamuksia koskevat ehdotukset. Nämä vaatimukset liittyvät EU-lainsäädäntöön ja Suomi on tehnyt niitä koskevien ongelmien poistamiseksi lukuisia ehdotuksia komissiolle, viimeksi EU:n yhteisen maatalouspolitiikan (CAP) uuden ohjelmakauden valmistelussa. Osaan näistä on jo tullutkin parannuksia EU-lainsäädäntöä kehitettäessä ja mm. valvontojen ennalta ilmoittamiseen ja yrityksen toiminnan kokonaisuuden ja vaatimusten kohtuullisuuden sekä viljelijöiden oikeusturvan huomioimiseen on tulossa parannuksia EU:n valvonta-asetuksen uudistuksessa (625/2017). Myös täydentävien ehtojen sääntelyyn toivotaan edelleen CAP-uudistuksen yhteydessä helpotuksia Suomen esittämiin ongelmakohtiin.
 - Erittäin mielenkiintoinen työryhmän ehdotus koskee eläinten poistoilmoitusten tekemistä välittäjien, kuljettajien, teurastamon tai raadonkeräilyn toimesta. Ehdotusta jatkoselvittää MTK:n lihavalioikunta yhdessä teurastamojen kanssa – ns. E-merkin käyttö korvamerkkinä liittyy tähän ehdotukseen.
 - Evira ei puolla Nasevan lakkauttamista, mutta pitää tarpeellisena, että järjestelmän kehittämistä selvitetään yhdessä.
 - Työryhmä on ehdottanut myös valvontojen yhdistämistä. Tätä asiaa koskeva kokeilu onkin parhaillaan vireillä MMM:n johdolla valmistellun maataloustuotannon valvontaselvityksen (60 kehittämisehdotusta) tuloksena vuonna 2018 toteutettavana toimenpiteenä. Valvontaselvityksessä luvataan edistymistä myös useiden muiden kriittisten kehittämistarpeiden toteuttamiseen, kuten tietojärjestelmätyöhön, rekisterihallintoon, kertakirjautumista ja yhteen paikkaan kirjaamista koskevaan järjestelmäkehitykseen, ohjeiden selkeyttämiseen sekä asiakaspalautteen aktiiviseen keräämiseen.
- Evira toteaa, että työryhmän työn yhteydessä on tärkeänä havaintona selvinnyt, että maidon testaus- ja lämpötilavaatimukset eivät perustu lainsäädäntöön tai valvonnan vaatimukseen, vaan ne ovat meijereiden vaatimuksia niiden omien laatu- ja järjestelmien perusteella.

Luomu-työryhmän esitykset

- Luonnonmukainen tuotanto on tyypillinen sektori alueesta, jossa erityissääntely ja byrokratia on hyödyksi. Järjestelmään on sisäänrakennettu lainsäädännössä yksityiskohtainen sisällöllinen sääntely, joka varmistaa tuotantotavan luonnonmukaisuutta ja erottuvuutta tavanomaisesta tuotannosta. Luomuvalvonnalla todennetaan ja osoitetaan luomutuotannon ja tuotteen aitoutta, vaatimustenmukaisuutta ja uskottavuutta kuluttajalle, ja tämä lisäarvo konkretisoituu viljelijän tuotannostaan saamissa tuloissa.
- Turhaa byrokratiaa, ylimitoitettuja vaatimuksia valvonnassa tai huonoja menettelytapoja järjestelmän toimeenpanossa ei kuitenkaan luomuvalvonnassakaan haluta. Kehitystyön ja asiakaspalautteen tuloksena on jo onnistuttu monessa kohdin selkeyttämään ja parantamaan luomun ohjeistusta ja valvonnan menettelytapoja niin, että luomutuotannossa ei enää tarvitse ylimääräistä kirjata ja valvontaa on monin tavoin sujuvoitettu.

- Luomu-työryhmän ehdotus on lähtökohdiltaan myönteinen. Tämä on mieluinen havainto, koska aiempina vuosina elinkeinon palaute luomuvälvonnasta on ollut eräiltä osin hyvinkin kriittistä. Nyt tilanne on selvästikin muuttunut – viljelijätyöryhmän työn perusteella näyttää siltä, että olemme sekä luomun hyötybyrokratiasta että byrokratianpurusta ja kehittämiskohteista pitkälle samaa mieltä elinkeinon ja viranomaisten kesken. Näemme kannattavaksi tukeutua luomun erityisominaisuuksia koskevaan hyvään sääntelyyn ja sen valvontaan, mutta toisaalta pidämme tavoitteena poistaa turhan ja kirjata sen, mikä on perusteltua ja tarpeen, ja ainoastaan kerran, yhteen paikkaan, työryhmän esittämän ”yhden toiminnan periaatteen” mukaisesti. Onnistuminen tässä vaatii kuitenkin vielä sähköisten järjestelmien kehittämistä, mitä odotetaan erityisesti tulevalta Ruokavirastolta, johon kaikki luomutuotantoa koskevat viranomaisoimet jatkossa keskitetään. Keventäminen on tässä vaiheessa aloitettu siitä, että tarkastus voitaisiin jatkossa tehdä sähköiselle lomakkeelle.
- Kokonaisuutena luomu-työryhmän esityksessä on Eviran mielestä hyviä ehdotuksia ja kaikki ne ovat toteuttamisen arvoisia. Ehdotuksissa on paljon nykyisen parantamista, mm. toiminta- ja laatuajankäytön päivitys 2020-luvulle, tarkennusten tekemistä Vipu-palveluun, rekistereiden ja järjestelmän ”kasvojenkohotusta” sekä luomusuunnitelman kehittämistä. Tilakohtainen sähköinen opas on myös hyvä ehdotus, samoin valmentavan toimintatavan ja otteen jatkaminen valvonnassa.
- Työryhmän valmistelussa byrokratia on todettu rohkeasti luomun vahvuudeksi. Valmistelussa työryhmä kiteytti katsantokantansa varsin vaikuttavalla tavalla seuraavasti:

”Karsitaan puheesta pois luomun lisäbyrokratia! Itse asiassa turhaa byrokratiaa ei ole, on päällekkäisiä tietojärjestelmiä, jotka tekevät selvästä hallinnosta helposti sekavan. Byrokratiaa emme voi juurikaan lisätä purkaa, mutta sähköisiä kirjaamistapoja voitaisiin edelleen kehittää luomuun sopiviksi. Tehdään asiat kerralla oikein!”

Evira on ilahtunut siitä, että näkemys hyötybyrokratiasta pääsi näin selvästi mukaan työryhmän esityksiin. Positiivisen sanoman esille tuominen on tärkeää, silloin kun sille on perusteet – se, mistä puhutaan, vahvistuu.

Elintarviketyöryhmän esitykset

- Elintarviketyöryhmän esittämät suuntaviivat ja ehdotukset (mm. tietojärjestelmäkehitys, elintarvikeketjun valvonnan yhtenäisyyden, tiedonkulun ja riskiperusteisuuden vahvistaminen edelleen, Oiva-järjestelmän kehittäminen kokemusten ja saadun palautteen perusteella sekä alihankintaketjun ohjeistaminen) vastaavat Eviran näkemyksiä näissä asioissa. Työryhmä pääsi hyvin yksimielisyyteen tärkeimmistä kehittämiskohteista ja ymmärsi toisaalta hyvin myös käytännön vaikeudet joidenkin ongelmien ratkaisuehdotuksissa.
- Evira toteaa, että työryhmän esille nostama yhtenäisyyden vaatimus liittyy laajempaan keskusteluun joustavuuden ja tarkkuuden suhteesta. Lainsäädännön ja ohjeiden soveltamisen joustavuutta perätään hallinnollisen taakan vähentämiseksi sekä toiminnan kokonaisarviointiin ja erilaisten olosuhteiden huomioimiseksi sääntelyn toimeenpanossa ja valvonnassa, mutta samalla nähdään tavoiteltavaksi valvonnan ja tulkintojen ennakoitavuus, yhdenmukaisuus ja toimijoiden kohtelun tasapuolisuus. MMM ja Evira ovat viime vuosina työskennelleet aktiivisesti valvonnan riskiperusteisuuden lisäämiseksi sekä EU:n elintarvikelainsäädännön sallimien joustomahdollisuuksien paremmaksi hyödyntämiseksi Suomessa laatimalla kansallisia määrittelyitä ja ohjeistusta helpotusten soveltamiseksi. Tässä työssä punnittavana arvoina on kuitenkin tärkeää huomioida joustavuuden ja käytännönläheisyyden rinnalla elintarviketurvallisuuden ja oikeudenmukaisuuden vaatimukset. Arviointiprosessit ovat usein valvojille haastavia, erilaisten olosuhteiden, elämäntilanteiden ja –tilanteiden huomioiminen voi olla hankalaa. Järjen käyttö pitää sallia, tukea tulee antaa oikein toimiville, mutta tahalliset rikkomukset pitää ehkäistä ja sanktioida.
- Myös kokonaisuutena elintarvikesektorin lainsäädäntöä sekä valvonnan ohjeistusta, tulkintoja ja menettelytapoja on hallituksen normihankkeen eri vaiheissa muutettu ja uudistettu varsin paljon MMM:n ja Eviran yhteistyönä ja elintarvikesektorin toimijoiden erilaisten aloitteiden ja ehdotusten johdosta.
- Pienten ja keskisuurten yritysten kentällä Evirassa meneillään oleva Pk-neuvontahanke, joka on toteutettu yhteistyössä ja kiinteässä vuoropuhelussa sektorin toimijoiden ja asiakkaiden kanssa, on tuottanut lyhyessä ajassa ansiokasta tulosta toimijoiden auttamiseksi. Hankkeessa on tarjottu yrittäjille ja yrityksen perustamisesta suunnitteleville toimijoille sekä viranomaisille selkeää neuvontamateriaalia, esimerkkejä onnistuneista ja joustavista ratkaisuista

ja hyvistä käytännöistä, sekä järjestetty neuvontatilaisuuksia, koulutuksia ja työpajoja. Tässä kohden, jos jossain, viranomaisten asennemuutos ja siihen liittyvä resurssien suuntaaminen toimijoiden auttamiseen, valmentamiseen ja neuvontaan on todella toteutunut ja tuottanut hedelmää. Sama koskee elintarvikkeiden vientiosaamisen ja vientitoiminnan edistämistä Evirassa toimivassa Pk-vientihankkeessa, jossa on tarjolla apua, tukea, neuvoja, koulutusta ja tietopaketteja viennin viranomaisvaatimuksista kaikissa viennin vaiheissa sekä vientitoimintaan liittyvää käytännön opastusta. Eviran asiakkailta ja sidosryhmiltä saadun palautteen mukaan näillä hankkeilla on otettu ”tiikerinloikka” elintarvikeketjun vastuullisen toiminnan ja elinkeinon kilpailukyvyyn parantamisessa!

- MMM:ssä vireillä olevassa elintarvikelain kokonaisuudistuksessa ministeriön tavoitteena on luoda uudesta sääntelystä mahdollistava lainsäädäntö keventäen toimijoiden ja valvontaviranomaisten hallinnollista taakkaa elintarviketurvallisuutta vaarantamatta. Lainvalmistelussa on suunniteltu lukuisia konkreettisia ehdotuksia sääntelyn keventämiseksi koskien mm. ensisaapumisvalvontaa, omavalvontajärjestelmää sekä yksityisten laatujärjestelmien hyödyntämistä virallisessa valvonnassa.

Peltotyöryhmän esitykset

- Evira toteaa, että peltotyöryhmän työ sisältää hyötybyrokratiahankkeen viljelijätyöryhmän esityksistä kaikkein pisimmälle meneviä uudistuksia ja on kokoluokkana strategisina, kuitenkin positiivisin ottein, tulevaisuuteen suunnaten. Se on myös hyvä esimerkki siitä, että alalla on halu vastuullisuuden kasvuun – käytännön työ on osoittanut, että lainsäädännön vaateet voidaan kääntää kilpailueduksi. Ehdotukset tukeutuvat työryhmän arvioimiin toimintaympäristön muutoksiin ennakoiden alan tulevaisuusnäkyymiin liittyviä keskeisiä ongelmia – vaikeudet saada aikaan todellista kannattavuuden kasvua elinkeinolle nykyisestä ruokaketjun järjestelmästä ja kansallisilta markkinoilta. Ehdotus toteuttaa yhteiskunnassamme tällä hetkellä laajasti peräänkuulutettua innovatiivisuutta sekä rohkeaa ideointia ja ajatusta uusien vaihtoehtojen ja mallien selvittämisestä ja kokeilusta.
- Peltotyöryhmä näkee muutoksen mahdollisuutena. Moniin esityksen yhteydessä esiin tuotuihin näkökulmiin on helppo yhtyä, esimerkkinä suomalaisten tuotteiden korkean laadun sekä arktisten olosuhteidemme ja vastuuntuntoisen toimijakuntamme tuomien etujen hyödyntäminen kasvituotteiden ja niiden jalostuksen viennin edistämiseksi. Valittu vientiin suuntautuva tahtotila on harkittu ja sellaisena linjassa hallituksen ja ministeriön vientiä koskevan tahtotilan kanssa. Samoin asiakaslähtöisyys korostuu, esitys on eräänlainen esimerkki uudesta palvelutuotannosta myös viranomaisille.
- Peltotyöryhmän esitys laatujärjestelmästä, Kasvi-Oivasta sekä datan vastuullisesta avaamisesta ja analyysitarpeesta sisältää järjestelmän, jonka tavoitteena olisi todentaa se, että Suomi voi tarjota asiakkaille kansainvälisesti ainutlaatuiset tuotteet, arktisen brändin, jonka avulla viennin toivottaisiin vetävän. Työryhmän ehdottamassa Kasvi-Oivassa on hyvin paljon samaa, kuin laatujärjestelmäajattelussa yleensäkin: perustana laatujärjestelmä, avoin data ja järjestelmä laatujärjestelmän toteutumisen valvomiseksi auditoinneilla. Laatujärjestelmien hyödyntäminen valvonnassa on ajankohtainen ja etenevä ajattelu myös EU- tasolla, kuten Suomessakin. Sertifoidut ja auditoinneilla varmistettavat laatujärjestelmät tulevat olemaan yksi valvonnan ja sen keventämisen keino jatkossa myös ruokaketjun valvonnassa.
- Eviran toteaa, että peltotyöryhmän työ vaatisi edetäkseen vielä paljon selvittämistä ja laaja-alaista, eri näkökohdat ja katsantokannat huomioivaa keskustelua. Laatujärjestelmään ja toimintansa uudistamiseen sitoutuneet viljelijät saisivat esitetystä järjestelmästä etua ja lisäarvoa investoinnistaan, mutta esityksen yhteydessä ei ole selvitetty sitä, mikä olisi tilanne niiden toimijoiden osalta, jotka eivät halua, uskalla tai kykene lähtemään mukaan järjestelmään. Evira toivoo, että esityksen jatkoselvittämistä harkittaisiin yhdessä ruokaverkoston eri tahojen kesken.

Lopuksi

Evira toteaa, että osa työryhmissä keskusteluista kehittämistarpeista on voitu todeta jo toteutetuksi, osa on selvinnyt asian käsittelyssä ja osan on voitu asiaa selvitettäessä todeta johtuvan elinkeinon sisäisistä vaatimuksista, mm. meijereiden ja teurastamojen laatujärjestelmästä, eikä niinkään lainsäädännöstä tai ohjeistuksesta. Ruokaverkossa säädosvaatimukset ja kaupankäynnin sopimusvaatimukset sekoittuvat helposti toimijan näkökulmasta vyhdiksi, joka voi tuntua sellaisenaan vaikealta hahmottaa, mutta jonka selvittäminen työryhmissä ja yhteisillä foorumeilla antaa mahdollisuuden puhua asioista niiden oikeilla nimillä ja keskustella ongelmista oikeiden vastuutahojen kanssa.

Tämän tärkeän vuoropuhelun haasteeseen vastaa osaltaan tulevan Ruokaviraston valmistelussa punaiseksi langaksi muodostunut tavoite: ”Turvallisuutta ja kilpailukykyä ruokaketjun kumppanina”.

Evira kiittää mahdollisuudesta osallistua Etelä-Savon aloitteesta syntyneisiin, mutta jo hyvinkin valtakunnalliset näkymät saavuttaneisiin byrokratian purku- ja hyödyntämishankkeisiin. Näissä hankkeissa olemme saaneet edistettyä yhteisten tavoitteidemme toteutumista hyvässä hengessä, yhdessä tekemällä ja ryhtymällä jo myös käytännön toimintaan päämääriemme saavuttamiseksi.

Pääjohtaja *Matti Aho*

Johtaja *Maria Teirikko*

ProAgrian hankejulkaisut 7
ISSN 2342-8643 (painettu)
ISSN 2342-8651 (verkkójulkaisut)

Julkaisun sisällöstä vastaa ProAgria Etelä-Savo ry. Julkaisu on tuotettu Byrokratian hyödyntäminen maatalan/maaseutuyrityksen toiminnassa ja johtamisessa -hankkeessa Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston ja Etelä-Savon ELY-keskuksen rahoituksella.

